

Pielikums Nr. 1

Latvijas Universitātes 10.03.2021.
vēstulei Izglītības un zinātnes ministrijai
*“Par Latvijas Universitātes Doktora
studiju programmu attīstības plānu”*

LATVIJAS UNIVERSITĀTES DOKTORA STUDIJU PROGRAMMU ATTĪSTĪBAS PLĀNS

Rīgā, 2021

Saturs

Izmantotie saīsinājumi un apzīmējumi	3
Ievads	4
1. LU pētniecības vides raksturojums	7
2. Doktorantūras skolas izveide, tās funkcijas un darbības modelis	23
3. Sadarbības nosacījumi ar citām Latvijas un ārvalstu zinātniskajām institūcijām, augstākās izglītības iestādēm	29
4. Doktora studiju programmu kvalitātes iekšējā novērtēšana	32
5. Doktora studiju programmu akadēmiskā personāla kvalifikācijas pilnveide, recenzentu atlase	36
6. Reflektantu atlase, pētniecības vietu skaits un atalgojums	40
7. Doktorantu karjeras attīstība un pēcdoktorantūras pasākumi	45
8. Akadēmiskā ētika	50
9. Turpmākās rīcības indikatīvais plāns	52

Izmantotie saīsinājumi un apzīmējumi

APAPP	Akadēmiskā personāla attīstības pasākumu plāns
DU	Daugavpils Universitāte
DS	Doktorantūras skola
DSP	Doktora studiju programma
DSPAP	Doktora studiju programmu attīstības plāns
DSPKNS	Doktora studiju programmu iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma
EK	Eiropas Komisija
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
JD	Juridiskais departaments
KID	Komunikāciju un inovāciju departaments
Komisija	Grantu piešķiršanas komisija
LiepU	Liepājas Universitāte
LLU	Latvijas Lauksaimniecības universitāte
LU	Latvijas Universitāte
LUDSP	Latvijas Universitātes Doktorantūras skolas padome
LZP	Latvijas Zinātnes padome
MK	Ministru kabinets
NDP	Nozaru doktorantūras padome
PD	Personāla departaments
Projekts	Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.2.2. specifiskā atbalsta mērķis "Stiprināt augstākās izglītības institūciju akadēmisko personālu stratēģiskās specializācijas jomās"
RTA	Rēzeknes Tehnoloģiju augstskola
RTU	Rīgas Tehniskā universitāte
SAM	Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020. gada plānošanas perioda darbības programmā "Izaugsme un nodarbinātība"
SAPPP	Studiju attīstības un pārvaldības pilnveides programma
SD	Studiju departaments
SSD	Studentu servisa departaments
Stratēģija	Attīstības stratēģija 2016.-2020. gadam
ZD	Zinātnes departaments

Ievads

Latvijas Universitāte (turpmāk - LU) ir viena no lielākajām daudznozaru augstākās izglītības iestādēm Latvijā un Baltijas valstīs, kurā ir koncentrēts Latvijas Republikas vadošais pētniecības potenciāls, kas saistībā ar pētījumiem humanitārajās un izglītības zinātnēs, sociālajās un tiesību zinātnēs, eksaktajās, dzīvības un medicīnas zinātnēs sniedz dažāda veida un līmeņa augstākās izglītības iespējas kā Latvijā, tā arī citu valstu iedzīvotājiem. LU 2020./2021. akadēmiskajā gadā studē 18% no visiem Latvijā studējošajiem, t.sk. doktora līmeņa studijās šobrīd studē 30% no visiem Latvijas doktorantiem.

Periodā līdz 2026. gadam LU apņemas īstenot savas institucionālās struktūras konsolidāciju akadēmiskās darbības koncentrēšanai vienotā LU Doktorantūras skolā (turpmāk - DS) un vairākos akadēmiskajos centros, kuri sekmēs radniecīgo zinātnisko institūtu, fakultāšu un augstskolu struktūrvienību sadarbību. Vienotas DS izveide veicinās kopīgu doktora studiju programmu (turpmāk - DSP) īstenošanu ar ārvalstu un Latvijas augstskolām, pētniecības vides nodrošināšanu, kā arī sekmēs efektīvu pārvaldību un stiprinās studiju kvalitāti. DS tiks veidota kā LU struktūrvienība, kas nodrošinās kritisko masu un resursus doktorantu sagatavošanai atbilstoši doktorantūras studiju rezultativitātes, konkurētspējas darba tirgū paaugstināšanai, nodrošinot atbilstību starptautiski pastāvošām prasībām promocijas darba kvalitātei.

LU Doktora studiju programmu attīstības plāna (DSPAP) mērķis ir, izmantojot esošās doktora līmeņa studiju īstenošanas tradīcijas, izveidot DSP attīstības un pārvaldības modeli LU stratēģiskās specializācijas jomās. Mērķa sasniegšanai noteikti šādi uzdevumi:

- izstrādāt DSPAP konceptu, integrējot un tālāk attīstot esošo LU DSP klāstu;
- raksturot DSPAP funkcijas, atbildības un definēt aktivitātes;
- izstrādāt DSPAP darbības nodrošināšanai nepieciešamo normatīvo ietvaru;
- attīstīt līdzšinējo sadarbību ar zinātniskajām institūcijām, lai stiprinātu pētniecību DS ietvaros.

LU izstrādātais DSPAP strukturēts atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 9. janvāra noteikumos Nr. 25 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Stiprināt augstākās izglītības institūciju akadēmisko personālu stratēģiskās specializācijas jomās" pirmās, otrās un trešās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanas noteikumi"¹ (turpmāk - MK noteikumi par SAM īstenošanu) ietvertajiem aspektiem (sk. Noteikumu 2.10.1.-11. apakšpunktu):

- pētniecības vides nodrošināšanas pasākumi;
- DSP un DS atbilstība Eiropas paraugprakseī un starptautiskiem standartiem;
- DS izveide, to funkcijas un darbības modelis;
- DSP kvalitātes iekšējās novērtēšanas kārtība;

¹ Sk. <https://likumi.lv/ta/id/296513-darbibas-programmas-izaugsme-un-nodarbinatiba-8-2-2-specifiska-atbalsta-merka-stiprinat-augstakas-izglitibas-instituciju>.

- kvalifikācijas pilnveides pasākumi DSP docētājiem un promocijas darba vadītājiem, recenzentu atlases procedūra;
- akadēmiskās ētikas procesu ieviešana;
- reflektantu atlases procedūra DSP, pētniecības vietu un atalgojuma nodrošināšana doktorantūras laikā;
- doktorantu karjeras attīstība;
- iesaiste pēcdoktorantūras pasākumos;
- sadarbības nosacījumi ar citām Latvijas un ārvalstu zinātniskajām institūcijām, citām augstākās izglītības iestādēm;
- iesaiste DSP kvalitātes kodeksa izstrādē.

DSPAP ir izstrādāts nākamajiem septiņiem (7) gadiem un ir vērsts uz Latvijas Viedās specializācijas stratēģijā² ietvertās koncepcijas īstenošanu, nodrošina tajā definēto specializācijas jomu attīstību. DSPAP ietverto pasākumu izpildes grafiks atbilst Konceptuālā ziņojumā “Par jauna doktorantūras modeļa ieviešanu Latvijā”³ ietvertajam rīcības plānam līdz 2025. gada 31. decembrim veikt nepieciešamos pasākumus jauna doktorantūras modeļa ieviešanai. DSPAP ir izstrādāts ņemot vērā Latvijas Republikas augstāko izglītību reglamentējošos normatīvos aktus, Zalcburgas principus un rekomendācijas to ieviešanai⁴, Pasaules Bankas pētījumu “Doktora līmeņa studijas un promocijas sistēma Latvijā”⁵, kā arī “Latvijas Universitātes attīstības stratēģiju 2016.-2020”⁶ (turpmāk - Stratēģija). Universitātes vīzija paredz LU kļūt par vienu no vadošajām zinātnes universitātēm Baltijas reģionā un ieņemt atzītu vietu starp pasaules pētniecības un inovāciju centriem, nodrošinot pētniecībā balstītas un inovatīvas studijas plašā zinātņu spektrā, kas raksturīgas klasiskajai universitātei.

DSPAP izstrāde un ieviešana dos ieguldījumu Stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanai:

1. Latvijas un ES darba tirgus prasībām atbilstošo cilvēkresursu sagatavošana:
  - 1.1. esošo studiju programmu satura pilnveide, sekmējot studējošo vispārlietojamo prasmju pilnveidi, tai skaitā šādu studiju darba formu ieviešanu, kas ietver tautsaimniecības problēmjasūtājumu un sabiedrības vajadzību analīzi, kā arī sekmē inovatīvu produktu izstrādei nepieciešamo prasmju apguvi: finanšu pratība, klientu vajadzību identificēšana, dizains, procesa vadība, risinājumu virzīšana tirgū;
  - 1.2. studiju piedāvājuma diversifikācija - darba tirgus pieprasījumam atbilstoši un starptautiski konkurētspējīgu jaunu studiju programmu izveide;

² https://www.izm.gov.lv/images/zinatne/Ekosist_kopsavilkums_RIS3.pdf.

³ <https://likumi.lv/ta/id/315685-par-konceptualo-zinojumu-par-jauna-doktoranturas-modeļa-ieviesanu-latvija>

⁴ <https://eua.eu/resources/publications/626:salzburg-2005-%E2%80%93-conclusions-and-recommendations.html> un

<https://eua.eu/resources/publications/615:salzburg-ii-%E2%80%93-recommendations.html>

⁵

https://izm.gov.lv/images/izglitiba_augst/Pasaules_Banka/Doktora_limena_studijas_un_promocijas_sistema_Latvija.pdf

⁶ https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/www.lu.lv/Dokumenti/LUstrat_K_04.09.19.pdf

- 1.3. zināšanu bāzes un inovāciju resursu paplašināšana, studiju programmu izstrādē un īstenošanā piesaistot darba devēju un profesionālo organizāciju partnerus.
2. Izglītības internacionalizācija:
  - 2.1. Starptautisku studiju programmu izveide / pilnveide, tai skaitā studiju programmu ES oficiālās valodās izveide / pilnveide, kopīgā un dubultā grāda programmu ar ārvalstu augstskolā izveide;
  - 2.2. Eiropas un pasaules augstākās izglītības attīstības procesu izpēte un iegūto atziņu, labās prakses ieviešana LU;
  - 2.3. Atbalsts studējošo un akadēmiskā personālā mobilitātei, prakses ārzemēs studējošo karjeras izaugsmei.
3. Studiju darbības efektivitātes paaugstināšana:
  - 3.1. Cilvēkresursu koncentrēšana, nodrošinot "kritisko masu" efektīva studiju procesa un pētniecības īstenošanai.
4. Akadēmiskā personāla ataudze un kapacitātes paaugstināšana.
5. LU pētniecības kapacitātes un konkurētspējas attīstība:
  - 5.1. Zinātniskās izcilības paaugstināšana;
  - 5.2. Pētniecības internacionalizācija;
  - 5.3. Zināšanu bāzes paplašināšana un tehnoloģiju pārnese⁷.

LU izstrādātais DSPAP ir balstīts šādās pamatnostādnēs:

- doktora līmeņa studijas kā zinātnes universitātes darbības centrālais elements;
- vienota DS projekta izveide sadarbības partneru iesaistīšanai ar vienlīdzīgiem nosacījumiem;
- vadošā institūcija doktora līmeņa studiju īstenošanā stratēģiskajos sadarbības virzienos;
- doktoranta vietas maiņa universitātes ekosistēmā (pienākumi, atbildības, atalgojums, profesionālais novērtējums, mobilitāte, karjeras izaugsme);
- sadarbībā vērsta darbība (augstākās izglītības iestādes, nozares, iesaistītās puses un sabiedrība);
- internacionalizācija (sadarbība kopējas pētniecības vides nodrošināšanai, mobilitātei, pētniecības rezultātu izplatīšanai).

DSPAP īstenošanas rezultātā LU tiks izstrādāts un ieviests jauns DSP attīstības modelis. Tas nodrošinās starptautisku, starpinstitucionālu un motivējošu pētniecības vidi, kā arī profesionālu, nediskriminējošu atbalstu doktorantiem un starptautiskiem standartiem atbilstošu iekšējās kvalitātes vadības sistēmu.

---

⁷ https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/www.lu.lv/Dokumenti/LUstrat_K_04.09.19.pdf

1. LU pētniecības vides raksturojums

Zinātņu klasteri

LU atbilstoši Stratēģijai ir noteikusi 12 prioritārus pētniecības virzienus 22 izcilības jomās:

1. Inovatīvas informācijas tehnoloģijas,
2. Matemātikas metodes pētījumu izcilībai,
3. Nano un kvantu tehnoloģijas,
4. Inovatīvie materiāli un tīrā enerģija,
5. Biomedicīna, reģeneratīvā medicīna, farmācija, medicīniskā fizika,
6. Sabiedrības veselība, dzīves kvalitāte un nācības ilgtspēja,
7. Klimata pārmaiņas un dabas resursu ilgtspējīga izmantošana,
8. Ekoloģija un biodaudzveidība,
9. Cilvēks un tehnoloģijas,
10. Inovācija, konkurētspēja un globalizācija,
11. Letonika, diaspora un starpkultūru komunikācija,
12. Kritiskā domāšana, izglītības kvalitāte (eksaktās zinātnes izglītībai).

Pētniecības vides raksturojums atspoguļo LU situāciju pētniecībā, zinātnes projektu īstenošanā, doktora studiju programmu realizēšanā, kā arī sniedz analīzi par LU akadēmisko personālu un doktorantiem.⁸ LU pētniecības vide saskaņā ar Latvijas Republikas Zinātnes novērtējumā LU izmantoti klasifikāciju iedalās šādos zinātņu klastos:

- Humanitāro zinātņu klasteris,
- Sociālo zinātņu klasteris,
- Dabaszinātņu klasteris,
- Medicīnas un veselības zinātņu klasteris.

Humanitāro zinātņu klasteris														
Teoloģijas fakultāte,	Vēstures un filozofijas fakultāte	Humanitāro zinātņu fakultāte	LU Latvijas vēstures institūts	LU Lībiešu institūts	LU Latviešu valodas institūts	LU Filozofijas un socioloģijas institūts	LU Starptautiskais Indijas institūts	LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts						
Sociālo zinātņu klasteris														
Biznesa, vadības un ekonomikas fakultāte		Sociālo zinātņu fakultāte	Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte		Juridiskā fakultāte	LU Filozofijas un socioloģijas institūts								
Dabaszinātņu klasteris														
Bjoloģijas fakultāte	Datorikas fakultāte	Fizikas, matemātikas un optometrijas fakultāte	Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultāte	Ķīmijas fakultāte	Botāniskais dārzs	LU Astronomijas institūts	LU Atomfizikas un spektroskopijas institūts	LU Bioģijas institūts	LU Ģeodēzijas un ģeoinformātikas institūts	LU Ķīmiskās fizikas institūts, LU Materiālu mehānikas institūts	LU Mikroģeoloģijas un biotehnoloģijas institūts	LU Skaitliskās modeļošanas institūts	LU Cietvielu fizikas institūts	LU Matemātikas un informātikas institūts
Medicīnas un veselības zinātņu klasteris														
Medicīnas fakultāte			Klīniskās un profilaktiskās medicīnas institūts					Kardioloģijas un reģeneratīvās medicīnas institūts						

1.1. att. LU zinātnisko klasteru struktūra

⁸ Sadarbības principu raksturojums atspoguļots 3. nodaļā.

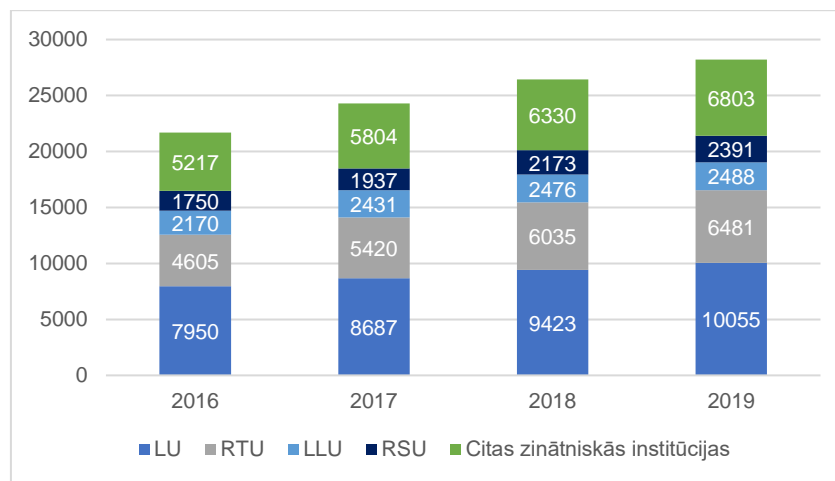
Humanitāro zinātņu klastera galvenie pētījumu virzieni ir vēsture un arheoloģija, valodniecība, tostarp moderno tehnoloģiju izmantošanu valodas pētniecībā, literatūrzinātne, filozofijas, ētikas un reliģijas studiju joma. Sociālo zinātņu klastera pētījumu virzieni ietver starpdisciplinārus pētījumus izglītības zinātņu un psiholoģijas jomā, tostarp par tehnoloģiju izmantošanu izglītības procesā, izglītības vadību, izglītības kvalitātes novērtēšanu u.c.

Tiesību zinātnē ir seši galvenie pētījumu virzieni, kas galvenokārt ir vērsti uz Latvijas tiesību sistēmu un tās vietu starptautiskajā sistēmā: tiesību teorija un vēsture, civiltiesības, krimināltiesības, valsts tiesības, starptautiskās tiesības, krimināltiesības un operāciju teorija, policijas likums.

Dabaszinātņu klastera galvenās izcilības jomas ir novatoriskas informācijas tehnoloģijas, matemātiskās metodes kā eksakto zinātņu izcilības, klimata pārmaiņu un adaptācijas veicinātāji, novatoriski un uz dabu balstīti materiāli, nano un kvantu tehnoloģijas, fotonika, ekoloģija un bioloģiskā daudzveidība, biotehnoloģija, satelītu ģeodēzija un ģeodinamika.

Medicīnas, veselības un saistīto zinātņu jomās LU galvenie pētījumu virzieni ietver klīniskos pētījumus, reģeneratīvo medicīnu, mikrobiotu un biomarkieru izpēti, farmāciju, farmakoloģiju, medicīnas ētiku, epidemioloģiju, profilaksi, veselības aprūpes organizāciju u.c.

LU zinātnisko publikāciju skaits *Web of Science* datubāzē no 2016. līdz 2019. gadam ir pieaudzis par 26%, sasniedzot 10 055 jeb 28,7% no visām zinātnisko institūciju publikācijām valstī (skatīt 1.2. attēlu⁹).

1.2. att. Zinātnisko publikāciju skaits *Web of Science* datubāzē, kumulatīvie dati. Avots: IZM

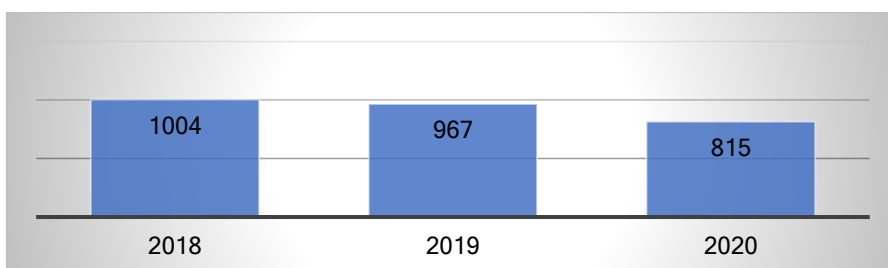
Saskaņā ar Latvijas Universitātes Bibliotēkas datiem (2021. gada 8. marts), 2020. gadā ir publicētas **1790** zinātniskās publikācijas, t.sk. monogrāfijas, nodaļas monogrāfijās,

⁹ IZM, Zinātnisko publikāciju skaits *Web of Science* datubāzē 1997-2019. Pieejams: <https://data.gov.lv/dati/eng/dataset/wos-pub> [Aplūkots 25.01.2021.]

raksti vietējos un starptautiskos zinātniskos žurnālos un konferenču ziņojumu krājumos, kas ir 85% no LU autoru un līdzautoru visu publikāciju kopskaita (2110).

2020. gadā publicēti 1200 raksti zinātniskajos žurnālos un rakstu krājumos, no tiem 420 ir tapuši sadarbībā ar ārvalstu līdzautoriem. **SCOPUS** un **Web of Science** datubāzēs 2020. gadā iekļautas 815 LU darbinieku publikācijas, starp tām 600 raksti starptautiskos zinātniskos žurnālos, no kuriem 65% ir publicēti zinātniskos žurnālos ar citēšanas indeksu virs vidējā nozarē (skat.1.3. att.)

1.3. att. LU publikāciju skaits **SCOPUS** un **Web of Science** datubāzēs, 2018-2019

Monogrāfijās 2020. gadā iekļautas 120 LU personāla sagatavotās nodaļas, vietējo un starptautisko konferenču materiālu krājumos - 638 publikācijas. LU autori piedalās arī enciklopēdiju sagatavošanā - tapuši 94 jauni enciklopēdijas šķirklī. Kopumā ir izdotas 30 atsevišķu autoru vai kolektīvās monogrāfijas, 7 populārzinātniskas monogrāfijas, 46 rakstu krājumi un zinātniskie žurnāli. Uz dokumenta izstrādes brīdi Web of Science un SCOPUS datubāzēs Latvijas Universitātei kopā šobrīd ir attiecīgi 11086 un 10177 publikācijas (LUB dati uz 2021. gada 8. martu).

Akadēmiskais personāls

2020. gadā LU ir nodarbināts 3091 darbinieks, no kuriem 1404 ir akadēmiskais personāls. 60% no visa LU akadēmiskā personāla ir ar zinātnisko grādu. Pieaugot pētījumu projektu skaitam, akadēmiskais personāls vairāk tiek iesaistīts pētniecībā nekā studiju darbā.. LU Akadēmiskā personāla sadalījums ir atspoguļots tabulā Nr.1.3.

Tabula Nr.1.3.
LU Zinātniskais personāls 2015.-2019. gadā/pilnas slodze ekvivalents ,
LU dati uz 2020. gada decembri

	2015	2016	2017	2018	2019
Akadēmiskais personāls	345,48	323,93	319,14	309,88	298,04
- Profesors	95,5	87,05	78,93	75,13	76,53
- Asociētais profesors	75,25	75,69	68,47	58,86	59,21
- Docents	94,72	85,6	80,57	80,35	82,92
- Lektors	80,01	75,59	67,41	68,76	64,16
- Asistents	0	0	0	0	0
- Cits akadēmiskais personāls, kuri nav ārzemnieki, arī p.i	0	0	11,88	13,39	7,61
o t.sk. maģistranti	0	0	7,74	8,74	1,83

	2015	2016	2017	2018	2019
○ t.sk.doktoranti	0	0	4,14	4,65	5,78
○ t.sk.pēcdoktoranti	0	0	0	0	0
Pētniecībā nodarbinātais akadēmiskais personāls un zinātniskie darbinieki	816,31	746,9	892,63	954,4	1004,245
- Vadošais pētnieks	173,612	176,79	188,89	195,43	225,4
- Pētnieks	175,842	174,81	189,78	201,89	214,92
- Zinātniskais asistents	62,249	63,29	84,44	102,53	135,08
- Zinātni apkalp. personāls	164,462	152,86	149,62	131,19	107,435
- Zinātnes tehniskais personāls	203,825	156,06	166,67	204,2	208,18
- Cits zinātniskais personāls, kuri nav ārzemnieki, arī p.i	36,32	23,09	26,62	16,67	21,66
○ t.sk. maģistranti			66,85	71,43	56,84
○ t.sk. doktoranti			19,76	30,06	34,73
○ t.sk. pēcdoktoranti			0	1	0
Citu institūciju personāls	16,28	11,2	8,66	10,01	13,2
- Viesprofesori	6,91	5,68	3,52	4,25	11,03
- Viespētnieki	9,37	5,52	5,14	5,76	2,17
-					

2019. gadā LU pētniecībā nodarbinātā akadēmiskā personāla un zinātnisko darbinieku skaits PLE bija 1000,245 PLE, kas saistīts ar pētījumu projektu finansējuma pieaugumu LU un akadēmiskā personāla iesaisti zinātniskajā darbībā.

LU DSP nodarbināti 542 akadēmiskie darbinieki ar zinātnisko doktora grādu, no kuriem 203 ir Latvijas Zinātnes padomes (turpmāk - LZP) ievēlēti eksperti (sk. tabulu Nr.1.4.).

Tabula Nr. 1.4.
LU DSP akadēmiskais personāls ar zinātnisko doktora grādu, t.sk. LZP eksperti,
LU SD dati uz 2020. gada 4. ceturksni

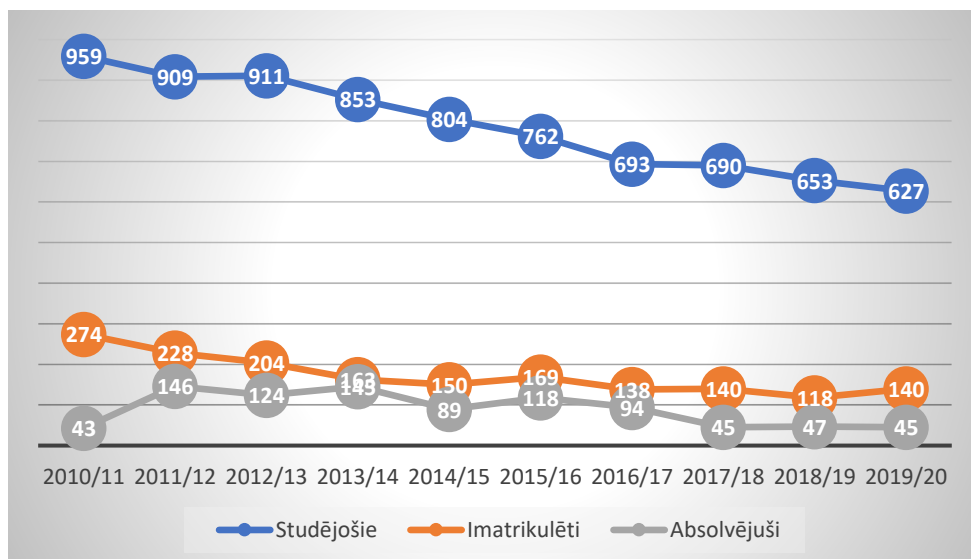
DSP	prof	t.sk. LZP eksp.	asoc.prof.	t.sk. LZP eksp.	vad.pētn.	t.sk. LZP eksp.	Doc un citi Dr.	t.sk. LZP eksp.
Bioloģijas DSP	8	6	7	5	13	9	1	0
Datorzinātņu DSP	15	10	2	2	4	4	0	0
Ekonomikas un uzņēmējdarbības DSP	15	9	5	2	0	0	3	1
Filozofijas DSP	2	1	1	0	3	2	0	0
Fizikas, astronomijas un mehānikas DSP	8	8	3	3	19	11	0	0
Ģeogrāfijas DSP	5	4	7	5	3	2	0	0
Ģeoloģijas DSP	4	3	4	3	2	1	0	0
Komunikācijas zinātnes DSP	3	2	2	0	1	0	3	1
Ķīmijas DSP	4	4	3	3	12	9	2	1

DSP	prof	t.sk. LZP eksp.	asoc.prof.	t.sk. LZP eksp.	vad.pētn.	t.sk. LZP eksp.	Doc un citi Dr.	t.sk. LZP eksp.
Literatūrzinātnes, folkloristikas un mākslas DSP	8	2	1	0	4	4	3	0
Matemātikas DSP	8	6	0	0	0	0	0	0
Medicīnas un farmācijas DSP	14	12	9	3	4	2	0	0
Pedagoģija / Izglītības zinātnes DSP	9	8	3	3	3	1	0	0
Politikas zinātnes DSP	4	2	3	0	0	0	0	0
Psiholoģijas DSP	7	5	4	3	0	0	0	0
Socioloģijas DSP	2	1	3	3	0	0	0	0
Teoloģijas un relīģiju zinātnes DSP	5	3	0	0	2	1	0	0
Tiesību zinātnes DSP	10	6	4	3	0	0	4	4
Valodniecības DSP	11	4	2	1	1	0	0	0
Vēstures DSP	4	2	6	0	6	2	0	0
Vides zinātnes DSP	5	5	4	3	3	3	1	0
<i>Kopā</i>	<i>151</i>	<i>103</i>	<i>73</i>	<i>42</i>	<i>80</i>	<i>51</i>	<i>17</i>	<i>7</i>

LZP eksperta tiesības ir gandrīz 70% LU DSP nodarbināto profesoru, vairāk kā 50% asociēto profesoru, vairāk kā 60% vadošo pētnieku, kā arī 43% docentu un citu mācībspēku ar doktora grādu. Tas dod iespēju LU nodrošināt pilnvērtīgu pieredzes apmaiņu starp pētniekiem un doktorantiem, kā arī doktorantu zinātniski pētnieciskā darba kritisko analīzi. Tomēr jāatzīmē izaugsmes iespējas sociālo zinātņu pētniecības kapacitātes palielināšanai, kas palielinātu arī LZP ekspertu skaitu šajā nozarē.

Doktoranti

LU piedāvā Latvijā visplašāko doktora līmeņa studiju klāstu visos LU definētajos zinātņu klāstos. 2020. gadā LU DSP studēja 627 doktoranti, kas bija lielākais studējošo skaits starp Latvijas augstskolām. Lielākais studējošo skaits DSP 2020. gadā 4. ceturksnī ir Vadībzinātnēs, Bioloģijā un Datorzinātnēs. Pēdējos 10 gados LU ir aizstāvēti 1389 promocijas darbi. 2019. gadā studijas doktorantūrā uzsāka 140 doktoranti un zinātņu doktora diplomu saņēma 49 promocijas darbu autori. 2020. gadā studijas doktorantūrā uzsāka 137 doktoranti. (sk.1.4. att.).

1.4. att. LU doktorantu skaits no 2010. līdz 2020. g., LU dati, 2020. gada 4. ceturksnis

Laika posmā no 2009. gada līdz 2014. gadam LU doktorantūrā studējošiem bija pieejama ESF atbalsta programma 1.1.2.1.2. “Atbalsts doktora studiju programmu īstenošanai” ietvaros. Pēc šī perioda doktorantu skaits pakāpeniski samazinājies. Būtisks izaicinājums LU ir doktorantu atbirums. Zems stipendijas apmērs neļauj doktorantiem un grāda pretendentiem pilnībā koncentrēties uz DSP apgūšanu un promocijas darba izstrādi. Lai veicinātu doktorantu un jauno zinātnieku iesaisti zinātniskajā darbībā, tādējādi mazinot viņu atbirumu, doktoranti LU tiek iesaistīti dažādos pētījumu projektos, kā arī doktorantu studiju gaitu sekmēšanai LU izmanto studentcentrētu pieeju.

Programmu vide un raksturojums

2020./2021. gadā LU tiek īstenotas 25 DSP. Lai mazinātu LU DSP fragmentāciju, SAM 8.2.1. projektos “Latvijas Universitātes inovatīvas, pētniecībā balstītas studiju virziena “Izglītība un pedagoģija” un “Starptautiski konkurētspējīgu un Latvijas tautsaimniecības attīstību veicinošu studiju programmu izveide Latvijas Universitātē” līdz 2023. gadam ir plānots konsolidēt esošās DSP no 25 uz 13 (sk. tabulu Nr.1.5.). Konsolidējot DSP, sagaidāms kopējā DSP iesaistītā akadēmiskā personāla kapacitātes pieaugums, galveno resursu un infrastruktūras, t. sk. iekārtu un laboratoriju, izmantošanas iespēju palielinājums, potenciālo sadarbības partneru loka paplašināšanās, doktorantu skaita katrā DSP pieaugums, finansējuma palielināšanās nodrošinājums.

Tabula Nr.1.5.
Plānotās izmaiņas LU DSP 2020.-2026.gadam,
LU dati, 2020. gada 4. ceturksnis

Nozaru grupa	LU DSP uz 2020.g.	LU DSP uz 2023.g.	LU DSP uz 2026.g.
Dabaszinātnes	1. Bioloģijas DSP - slēdz līdz 2022.g. 2. Fizikas, astronomijas un mehānikas DSP - slēdz līdz 2023.g. 3. Ķīmijas DSP - slēdz līdz 2023.g. 4. Vides zinātnes DSP - slēdz līdz 2023.g. 5. Ģeogrāfijas DSP - slēdz līdz 2023.g. 6. Ģeoloģijas DSP- slēdz līdz 2023.g. 7. Datorzinātņu DSP - slēdz līdz 2023.g. 8. Matemātikas DSP- slēdz līdz 2023.g.	1. Dabaszinātņu DSP - licenc.2020 2. Datorzinātņu un matemātikas DSP	1. Dabaszinātņu DSP - licenc.2020 2. Datorzinātņu un matemātikas DSP 3. Daļiņu fizika un paātrinātāju tehnoloģijas DSP (sadarbībā ar RTU), licenc. - 2021.g.
Medicīna un veselības aprūpe	9. Medicīnas un farmācijas DSP	3. Medicīnas un farmācijas DSP	4. Medicīna un farmācijas DSP
Humanitārās zinātnes	10. Valodniecības DSP- slēdz līdz 2023.g. 11. Literatūrzinātnes, folkloristikas un mākslas DSP- slēdz līdz 2023.g. 12. Filozofijas DSP 13. Teoloģijas un reliģiju zinātnes DSP- slēdz līdz 2023.g. 14. Vēstures DSP- slēdz līdz 2023.g.	4. Valodniecības, literatūrzinātnes, folkloristikas un mākslas DSP 5. Filozofijas DSP 6. Teoloģijas un reliģijpētniecības DSP 7. Vēstures un arheoloģijas DSP kopā ar DU	5. Valodniecības, literatūrzinātnes, folkloristikas un mākslas DSP 6. Filozofijas DSP 7. Teoloģijas un reliģijpētniecības DSP 8. Vēstures un arheoloģijas DSP kopā ar DU
Sociālās zinātnes	15. Socioloģijas DSP- slēdz līdz 2023.g. 16. Komunikācijas zinātnes DSP- slēdz līdz 2023.g. 17. Politikas zinātnes DSP- slēdz līdz 2023.g. 18. Vadībzinātnes DSP 19. Ekonomikas DSP slēdz līdz 2020.g.dec. 20. Demogrāfijas DSP slēdz līdz 2020.g.dec. 21. Izglītības vadības DSP slēdz līdz 2020.g.dec. 22. Pedagoģijas DSP x2- slēdz līdz 2022.g. 24. Tiesību zinātņu DSP 25. Psiholoģijas DSP	8. Sociālo zinātņu DSP 9. Uzņēmējdarbības un ekonomikas DSP - akred. 2019 10. Izglītības zinātnes DSP (kopā ar LiepU, DU un RTA) - licenc. 2020 11. Tiesību zinātņu DSP 12. Psiholoģijas DSP	9. Sociālo zinātņu DSP 10. Uzņēmējdarbības un ekonomikas DSP - akred.2019 11. Izglītības zinātnes DSP (kopā ar LiepU, DU un RTA) - licenc. 2020 12. Tiesību zinātņu DSP 13. Psiholoģijas DSP

25 esošo DSP vietā LU 2026. gadā plāno īstenot 13 DSP, tostarp 3 DSP sadarbībā ar citām Latvijas augstskolām. LU paplašinās sadarbību ar Latvijas augstākās izglītības iestādēm DSP izstrādē un īstenošanā: sadarbība ar Banku Augstskolu tiks īstenota kopīga DSP apakšprogramma “Uzņēmējdarbība un ekonomika”, sadarbība ar Daugavpils Universitāti (DU) - kopīga vēstures un arheoloģijas DSP, sadarbībā ar Liepājas Universitāti (LiepU), DU un Rēzeknes Tehnoloģiju augstskolu (RTA) - kopīga izglītības zinātņu DSP, kā arī sadarbībā ar Rīgas Tehnisko universitāti (RTU) - kopīga DSP “Daļiņu fizika un paātrinātāju tehnoloģijas”.

Pētniecības projekti LU

LU 2019. gadā sekmīgi turpināja pieteikt un īstenot ES un citu starptautisko organizāciju, ES struktūrfondu un citu fondu, kā arī valsts budžeta un Latvijas un ārvalstu uzņēmumu finansētus pētījumu projektus. 2019. gadā uzsākti 267 projekti, t.sk. 33 ES struktūrfondu, 12 programmas "Apvārsnis 2020" un ERA-Net projekti, 20 programmas Erasmus+, 15 Valsts Kultūrkapitāla fonda finansēti projekti, 18 programmas Baltic Bonus, trīs Nordplus programmas projekti, septiņi Latvijas-Lietuvas-Taivānas zinātniskās sadarbības atbalsta fonda projekti, 38 fundamentālo un lietišķo pētījumu un četri valsts pētījumu programmu projekti. Noslēgti arī 73 līgumpētījumi ar Latvijas un ārvalstu institūcijām un uzņēmumiem. LU turpināja īstenot 19 Eiropas teritoriālās sadarbības programmas, t. sk. Interreg projektus, kuri tika uzsākti šajā un iepriekšējos gados (gan Interreg Europe programmas, gan Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programmas, gan arī Centrālās Baltijas jūras reģiona programmas projektus). 2019. gadā tika uzsākti četri jauni projekti. Kopsummā 2019. gadā Interreg projektu ieņēmumos saņemti 1 336 854 eiro.

Projektos LU aktīvi tiek iesaistīti studējošie un doktoranti. 2020. gada decembrī otrajā un trešajā studiju gadā studē 308 doktoranti, no kuriem jau 83 ir iesaistīti zinātniskajā darbībā 118 projektos uz darba līguma pamata kā pētnieki, zinātniskie asistenti, vadošie eksperti un laboranti. Vidēji 15 % doktorantu ir iesaistīti starptautiskās dimensijas pētniecības projektos. 60% līdz 80% doktorantūras grantu saņēmēju LU plāno nodrošināt papildu darba slodzes citos pētniecības projektos (piemēram, valsts pētījumu programmas projektos, Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektos, Eiropas Komisijas pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektos, ES struktūrfondu programmas "Praktiskas ievirzes pētījumi" projektos u.c.).

Nozīmīgs LU projektu virziens ir pētniecības infrastruktūras attīstība, tostarp izmantojot pieejamo ES struktūrfondu finansējumu. LU Akadēmiskā centra attīstība ļauj veikt daudzdisciplīnu pētījumus vienā iestādē un vietā, salīdzinot ar specializētākām universitātēm vai institūtiem. Tas ir kļuvis par vidi pētījumu procesa un daudznozaru pētniecības iespējām. Pašlaik LU veic Rakstu mājas būvniecību Torņakalnā, kas nodrošinās kvalitatīvu infrastruktūru humanitārajām un sociālajām zinātnēm. Tuvākajā laikā ir plānota Veselības mājas izbūve un aprīkošana, kas paredz studiju, zinātnes un pētniecības bāzes izveidi veselības aprūpes jomā. LU paredz arī Tehnoloģiju mājas būvniecību, kurā tiks īstenoti rūpnieciskie pētījumi un tehnoloģiju pārnese, kas dos ieguldījumu augstas pievienotās vērtības produktu piedāvājuma attīstībai, kā arī pētniecības un tehnoloģiju nodošanas iespējas dabaszinātņu un nanotehnoloģiju jomā.

Esošās sadarbības raksturojums

LU divpusēji sadarbības līgumi par sadarbību studijās un pētniecībā ir noslēgti ar 197 universitātēm 50 valstīs). Pētniecības jomā LU ir izveidota ilggadīga sadarbība ar 58 ārvalstu partnerorganizācijām, un, balstoties uz sadarbības pieredzi, arī turpmāk šie partneri būs nozīmīgi spēlētāji kopēju pētniecības projektu īstenošanā, stiprinot LU zinātnisko izcilību un kapacitāti, iesaistot arī doktorantus. Kā nozīmīgākie līdzšinējie sadarbības partneri pētniecībā minami starptautiski atzītas daudzu valstu vadošās pētniecības institūcijas,

piemēram, Francijā: *Centre National de la Recherche Scientifique* (5 kopprojekti), *Institut Français de recherche pour l'exploitation de la Mer, Bureau de Recherches Géologiques et Minières, Commissariat à l'Energie Atomique et aux Énergies Alternatives*; Vācijā: *Max Planck Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften E.V.* (5 kopprojekti), *Bundesamt für Seeschifffahrt und Hydrographie, Freie Universität Berlin, Helmholtz-Zentrum: Geesthacht Zentrum für Material Küstenforschung GmbH*; Itālijā: *Consiglio Nazionale delle Ricerche* - 6 kopprojekti, *Istituto Superior Técnico, Istituto Superiore per la Protezione e la Ricerca Ambientale*; Lielbritānijā: *Science and Technology Facilities Council, The Secretary of State for Environment, Food and Rural Affairs, University of Plymouth u.c.*

Sociālo zinātņu klasterī ietilpstošo DSP īstenošana jau daudzu gadu garumā notiek sadarbībā ar starptautiskajiem un vietējiem partneriem. Sadarbība doktorantu un docētāju apmaiņā, viesprofesoru piesaistē, semināru organizēšanā, kopēju pētniecības projektu realizēšanā, kopēju publikāciju sagatavošanā un uzsāktās iniciatīvas kopīgo DSP licencēšanā aktīvi notiek gan ar atpazīstamām Eiropas, gan Baltijas universitātēm, gan vietējām AII. Piemēram, izglītības zinātnēs ar Leipcigas Universitāti (Vācija) (kopš 1998. gada) tiek īstenota doktorantu un docētāju mobilitāte, izstrādātas koppelikācijas, organizēti doktorantu semināri. Ar Manheimas Universitāti (Vācija) tiek īstenota kopīga DSP "Izglītības zinātne", tostarp tiek veiksmīgi piesaistīti viesprofesori LU. 2019. gadā ir noslēgts līgums par kopīgas DSP "Izglītības zinātnes" licencēšanu ar Hamburgas Universitāti (Vācija) un Lēvenes Katoļu universitāti (Beļģija) un Viļņas Universitāti (Lietuva).

Kopīga DSP "Izglītības zinātnes" sadarbībā ar Liepājas Universitāti, Daugavpils Universitāti, Rēzeknes Tehnoloģiju Universitāti patlaban tiek aprobēta un gatavota akreditācijai. Savukārt jaunās DSP "Sociālās zinātnes" īstenošana paredzēta ciešā sadarbībā ar Vitauta Dižā universitāti Kauņā, nodrošinot plašāku studiju kursu piedāvājumu, kopējus seminārus. Ekonomikas un uzņēmējdarbības DSP tiek īstenota sadarbībā ar Zalcburgas Universitāti, nodrošinot viesprofesoru piesaisti, bet sadarbojoties ar RTU un RSU tiek nodrošināts plašāks studiju kursu piedāvājums.

Doktorantiem ir iespēja arī iesaistīties dažādu zinātņu nozaru starptautisko sadarbības tīklu organizētajās aktivitātēs. Izglītības jomā LU ir biedrs vairākās starptautiskās organizācijās, kā ATEE (*Association of Teacher Educations of Europe*), EERA (*European Educational Research Association*), kas nodrošina doktorantiem iespēju piedalīties gan to organizētajās konferencēs, doktorantu vasaras skolās un semināros, kā arī tikloties un iegūt starptautiskus sadarbības partnerus dažādu kopprojektu īstenošanai. Iesaiste arī neformālos sadarbības tīklos, kā piemēram "*Baltic Geopolitics Programme*" (*Centre for Geopolitics, University of Cambridge, UK*) dod iespēju sadarboties ar globāla līmeņa augstskolām (*University of Toronto, University of Glasgow, Uppsala University*), kas specializējušās Baltijas reģiona pētniecībā, doktoranti piedalās kopīgās lekcijās, diskusijās, kopīgu pētījumu izstrādē un mobilitātē, bet patlaban tiek strādāts pie jaunām iniciatīvām šīs sadarbības stiprināšanai.

Pēdējos gados arī sociālo zinātņu klastera pārstāvētajās zinātņu jomās pieaug dažādu sadarbības iniciatīvu skaits ar komercsektoru - uzņēmumiem un to intereses pārstāvošām organizācijām, kā arī valsts institūcijām. Sociālo zinātņu partnerība ar komercsektoru arī turpmāk tiks veicināta, tostarp LU Efektīvas sadarbības projektu (ESP) ietvaros. No 2016. gada līdz 2020. gadam ESP programmas ietvaros sociālo zinātņu klastera pētnieki un doktoranti īstenoja kopprojektus 528,2 tūkstošu EUR apmērā, no sadarbības partneriem piesaistot 255,6 tūkst. EUR.

Kopprojekti ir īstenoti ar SIA "Lielvārds", AAS "Balta", AS "Delfi", SIA "LMT", SIA "LMT", VAS "Latvijas Valsts ceļi", SIA "Latvijas inovāciju aģentūru", SIA "Eco Baltia vide", SIA "Datorzinību centrs", Domnīcu "Certus" u.c., kā arī ar LR Tiesībsargu, LR Kultūras ministriju, Valmieras, Ventpils, u. c. pašvaldībām. Sociālās zinātnēs uzsākta jauna iniciatīva sadarbībā ar Latvijas Tirdzniecības un Rūpniecības Kameras domnīcu "Futurum", kurā doktorantiem būs iespēja piedalīties dažādās pētniecības grupās, apvienojot teorētiskās zināšanas ar praksi, īstenojot zināšanu pārneses aktivitātes, kā arī tīkloties.

Humanitāro zinātņu klastera DSP doktorantu un akadēmiskā personāla mobilitātes ietvaros ilggadīga sadarbība, pamatojoties uz divpusēju sadarbības līgumu, tiek īstenota ar tādām atpazīstamām Eiropas universitātēm humanitāro zinātņu jomā, kā Minhenes Universitāti, Potsdamas Universitāti, Regensburgas Universitāti, Tībingenas Universitāti, Heidelbergas Universitāti, Freiburgas Universitāti, Lēvenas Katoļu universitāti, Sirnakas Universitāti, Prāgas Universitāti. Venēcijas *Ca'Foscari* universitāti, Parīzes *E'Creteil* universitāti, u.c. Šī sadarbība sniedz doktorantiem un akadēmiskajam personālam pieeju gan plašam studiju kursu klāstam, gan pieeju pētniecības infrastruktūrai, - bibliotēkām, arhīviem u.c. Humanitāro zinātņu DSP īstenošanā ilggadēja sadarbība ir gan ar Liepājas Universitāti, Ventpils augstskolu, Rēzeknes Tehnoloģiju augstskolu, Daugavpils Universitāti, Latvijas Kultūras akadēmiju, taču nākotnē ir potenciāls šo sadarbību stiprināt. Ar Daugavpils Universitāti ir paredzēts izveidot kopēju DSP programmu "Vēsture un arheoloģija"

Humanitāro zinātņu starptautiskās sadarbības stiprināšana ir viens no LU mērķiem, un nozīmīga loma arī DSP stiprināšanai ir paredzēta LU dalībai FORTHUM universitāšu aliansē, kuras ietvaros ir plānots stiprināt gan kopējas studiju un pētniecības aktivitātes, tostarp kopēju doktora studiju programmu izveidi, akadēmiskā personāla, studentu, tostarp doktorantu mobilitāti. LU ir Teoloģijas un Reliģijas DSP plānots izveidot kopīgu doktora studiju modeli ar Tartu Universitāti. Filozofijas DSP pamatojoties uz divpusēju sadarbības līgumu tiek īstenota veiksmīga sadarbība ar Salamankas universitāti Spānijā, kā arī tiek strādāts pie sadarbības potenciāla apzināšanas ar Tbilisi universitāti. Promocijas darbu recenzēšanā nozīmīgu pienesumu dod sadarbība ar Lietuvas Kultūras un filozofijas un mākslas institūtu.

Humanitāro zinātņu pētnieki ir vairāku starptautisko zinātnisko un profesionālo sadarbības tīklu biedri, piemēram, "Baltijas Numismātu biedrība", "Slāvu, Austrumeiropas un Eirāzijas pētījumu asociācija", "Eiropas Arheologu asociācija", "Starptautiskā muzeju padome", "Eiropas Nacionālo valodas institūciju federācija", "Starptautiskā tautas mākslas organizācija" *Baltische Historische Kommission; Comission Internationale des Etudes Historiques Vergi, Deutsche Burgenvereinigung; Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore, u.c.*

Sadarbībā ar "Latvijas Bībeles biedrību" un "Latviešu Luterāņu sieviešu teologu apvienību", Latvijas Nacionālo bibliotēku, u.c. nacionālā līmeņa organizācijām doktoranti īsteno pētniecības projektus.

Dabaszinātņu klastera DSP īstenošanā galvenie sadarbības partneri ir vietējās un starptautiskās universitātes un zinātniskie institūti, kas strādā dabaszinātņu un inženierzinātņu jomā. Ar RTU uz divpusēja līguma pamata tiek īstenota aktīva sadarbība promocijas procesu nodrošināšanā, tostarp dalība promocijas padomēs, promocijas darbu

recenzēšanā, vienotu kritēriju piemērošana promocijas darbiem, sadarbība esošo DS ietvaros, kā arī pētniecības infrastruktūra izmantošanā. Ar RTU ir uzsākta kopējas DSP “Daļiņu fizika un paātrinātāju tehnoloģijas” DSP izveide. Arī LLU, RTA, DU aktīvākā sadarbība notiek promocijas darbu vadīšanā, pētniecības infrastruktūras nodrošināšanā partneru doktorantiem. Ar Tartu Universitāti un Viļņas Universitāti tiek īstenota savstarpējā doktorantu mobilitāte, kas nodrošina kopēju pētniecības projektu īstenošanu, pētniecības infrastruktūras izmantošanu, kopēju konferenču organizēšanu un kōppublikāciju izstrādi. Ar *Estonian University of Life sciences* notiek sadarbība esošo DS aktivitāšu (viesdocētāju apmaiņa) ietvaros. Nākotnē sadarbību ir Baltijas valstu partneru universitātēm DS ietvaros ir plānots paplašināt.

Divpusēji sadarbības līgumi DSP īstenošanā ir noslēgti ar Mančesteras Universitāti, Upsalas Universitāti un Hamburgas Universitāti. Ar šīm universitātēm notiek aktīva sadarbība gan promocijas darbu vadīšanā, kopēju pētījumu īstenošanā un doktorantu kōppublikāciju izstrādē, kā arī ir iespēja izmantot partneru pētniecības infrastruktūru. Ārpus Latvijas pieejamās kompetences iegūšanā, īstenojot kopējus pētniecības projektus un nodrošinot kopēju disertāciju vadīšanu, sadarbība tiek īstenota arī ar tādām Eiropas Universitātēm kā *Universita Ca’Foscari di Venezia, University of Grenoble, P.M. Curie University*, u.c. Savukārt ar Silēzijas Tehnisko universitāti tiek īstenota doktorantu apmaiņa un ir uzsākts kopīgas doktorantūras iniciatīvu veidošanas process.

Aktīva sadarbība, galvenokārt īstenojot kopīgus pētniecības projektus, nodrošinot studentu mobilitāti, pētījumu iekārtu, tehnoloģiju un datubāzu izmantošanu, notiek ar starptautiskiem zinātniskajiem institūtiem, piemēram, *Leibniz Research Centre for Working Environment and Human Factors* (Vācija), *Lithuanian Institute of Energetics, Institute of Food Science, Kaunas Technical University*. Savukārt vietējā līmenī aktīva sadarbība, nodrošinot kopējus pētījumus, promocijas darbu vadīšanu, pētniecības infrastruktūru un doktorantu atalgojumu, notiek ar zinātniskajiem institūtiem, piemēram, “Latvijas Valsts mežzinātnes institūts - Silava”, Latvijas Organiskās sintēzes institūts, “Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts “BIOR”, “Cietvielu Fizikas institūts”, “Ķīmiskās fizikas institūts”, “Latvijas Valsts Koksnes ķīmijas institūts”, “Latvijas Hidroekoloģijas institūts”, “Vides risinājumu institūts”.

Pieredzes apmaiņa par promociju un vasaras skolas aktivitātes nodrošina LU dalība *European School of Sustainability Science and Research* (Vācija) un *Baltic University Program, Uppsala University* (Zviedrija). Sadarbība, īstenojot pētījumus, kuros ir iesaistīti doktoranti savu promocijas darbu izstrādes ietvaros, ir īstenota gan ar “Latvijas ūdenssaimniecības asociāciju”, “Latvijas Kūdras asociāciju”, “Dabas aizsardzības pārvaldi”, u.c.

Intensīva sadarbība, veicot kopīgus pētījumus vai pētījumu pasūtījumus, izmantojot pētniecības infrastruktūru, organizējot zināšanu un tehnoloģiju pārneses pasākumus, notiek ar tādiem komersantiem kā “Latvijas Valsts meži”, “Latvijas vides, ģeoloģijas, meteoroloģijas centrs”, SIA “Silvekspo”, AS “Grindeks”. LU Efektīvas sadarbības programmas (ESP) ietvaros no 2016.-2020. gadam kopā ar komercsektoru un citām organizācijām Dabaszinātņu klastera pētnieki ir īstenojuši projektus par kopējo summu 770, 6 tūkst. EUR.

Medicīnas klastera DSP lielākā daļa promocijas darbu medicīnas un farmācijas zinātnēs tiek izstrādāti par bāzi izmantojot lielākās Latvijas slimnīcas (P. Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca un Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca, Bērnu klīniskajā

universitātes slimnīca, stacionāra Gaļezers, Traumatoloģijas un Ortopēdijas slimnīcas, Ventpils slimnīca, Daugavpils slimnīca u.c.). Doktorantu pētījumi, pētniecības projekti, pētniecības infrastruktūra, disertāciju recenzēšana, mobilitāte u.c. aktivitātes tiek īstenotas ar tādiem sadarbības partneriem kā Cīrihes Universitātes Anatomijas institūtu, Ulmas Universitāti (Vācija), Oslo Universitāti (Norvēģija), Koimbras Universitāte (Portugālē), Alabama Universitāte Birmingemā, un citiem partneriem no Lietuvas, Igaunijas, Vācijas, Somijas, Zviedrijas, Dānijas, Lielbritānijas, Francijas, Spānijas, Izraēlas, ASV, Kanādas, Ķīnas u.c.

Akadēmiskā personāla pētniecības aktivitātes un nacionālā un starptautiskā līderība atsevišķās pētījumu jomās veiksmīgi darbojas kā platforma doktorantu iesaistei dažādās aktivitātēs - stažēšanās, dalība konferencēs, vasaras skolās, sadarbība pētījumos u.c., dažādu sadarbības tīklu ietvaros, piemēram, "Latvijas Kardiologu biedrība", "Baltijas Invazīvās kardioloģijas biedrība", "Latvijas Farmakologu biedrība" "Baltijas Patologu biedrība", "Baltijas Aterosklerozes biedrība", sadarbībā ar starptautiskām un globālām veselības pētījumu organizācijām, kā piemēram, "Starptautiskā vēža izpētes aģentūra", "Nacionālais vēža institūts" (ASV), ASV un "Kanādas Patologu akadēmijas" u.c.

Pētniecībā (kopēji projekti, pētniecības infrastruktūra, zinātība) un promocijas darba izstrādē jau daudzus gadus sadarbība norit ar "Latvijas Organiskās sintēzes institūtu", "Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centru", SIA "SilvExpo" un AS "Biolat", RTU un "Atomspektrometrijas institūtu", AS "Grindeks", SIA "Akadēmiskās histoloģijas laboratoriju", Slimību Profilakses un kontroles centru, u.c.

Lai veicinātu pētnieku un komercsektora sadarbību, kopš 2016. gada LU tiek īstenota Efektīvas sadarbības projektu (ESP) programma, kurā sadarbībā starp LU pētniekiem un uzņēmumiem (vismaz 50% finansējums ir no sadarbības uzņēmuma), tiek īstenoti uzņēmumu attīstībai nozīmīgi praktiski pētījumi, sniedzot zināšanas LU zinātniekiem reālās dzīves pētījumos. Kopš 2016. gada ir īstenoti projekti kopsummā par 2,4 milj. EUR, no sadarbības partneriem piesaistot 1,09 milj. EUR. ESP ir iesaistīti doktoranti no dažādām zinātņu nozarēm un to skaits, lai arī svārstīgs, gadu gaitā pieaug (skat. tabulu Nr.1.6.).

Tabula Nr.1.6.
Efektīvas sadarbības projektu programmas rādītāji
2016. - 2020. gads, LU dati

	2016	2017	2018	2019	2020	Kopā
Kopējais ESP finansējums (EUR)	559 864	573 413	528 483	619 761	131 293	2 412 813
<i>t.sk. LU finansējums (EUR)</i>	<i>403 215</i>	<i>281 294</i>	<i>269 942</i>	<i>322 273</i>	<i>46 568</i>	<i>1 323 292</i>
<i>t.sk. sadarbības partneru finansējums (EUR)</i>	<i>156 649</i>	<i>292 119</i>	<i>258 541</i>	<i>297 488</i>	<i>84 725</i>	<i>1 089 521</i>
<i>iesaistīto doktorantu skaits</i>	<i>15</i>	<i>22</i>	<i>27</i>	<i>20</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

LU pētnieku līgumpētījumu un ESP skaits norāda uz LU pētnieku un doktorantu kapacitāti un potenciālu sadarbības īstenošanai ar komercsektoru.

DSP īstenošanā LU nozīmīga loma ir arī akadēmiskā personāla un doktorantu iesaistei dažādu zinātnes un tautsaimniecības nozaru profesionālajos sadarbības tīklos. Piemēram, dalība pieredzes apmaiņas aktivitātēs, vasaras skolu organizēšana vai doktorantu dalība tajās, nodrošinot papildu studiju kursu pieejamību, tīklošanos un doktoranta turpmākās karjeras attīstību.

Aktīva divpusēja sadarbība doktorantu un akadēmiskā personāla mobilitātes īstenošanā un pētniecībā tiek īstenota Erasmus programmas ietvaros. Vislielākais ārvalstu doktorantu skaits ir Vadībzinātnes DSP, jo studiju programma tiek īstenota sadarbībā ar Zalcburgas Universitāti (Vācija) un (Austrija). Savukārt citās DSP mobilitāte tiek īstenota galvenokārt Erasmus programmas ietvaros.

Tabula Nr.1.7.
Ienākošo ārvalstu doktorantu skaits LU DSP
2016. - 2019. gads, LU dati

DSP	2016	2017	2018	2019
<i>Bioloģijas DSP</i>	2	3	2	2
<i>Datorzinātņu DSP</i>			1	1
<i>Ekonomikas DSP</i>	1	1	1	3
<i>Filozofijas DSP</i>	1	1		
<i>Fizikas, astronomijas un mehānikas DSP</i>				3
<i>Izglītības vadība</i>	6	4	4	1
<i>Ķīmijas DSP</i>		1	1	1
<i>Matemātikas DSP</i>		2	2	2
<i>Pedagoģijas (RPIVA) DSP</i>			2	
<i>Politikas zinātnes DSP</i>		1	1	1
<i>Socioloģijas DSP</i>		1	1	
<i>Vadībzinātnes DSP</i>	57	48	49	55
<i>Valodniecības DSP</i>	2	2	2	1
<i>Vēstures DSP</i>		1	1	1
<i>Kopā</i>	69	65	67	71

LU izejošās mobilitātes no 2015. līdz 2020. gadam piedalījušies 80 doktoranti studiju un pētniecības nolūkos daudzās augstākās izglītības iestādēs, institūtos, slimnīcās u.c. iestādēs Vācijā, Itālijā, Zviedrijā, Norvēģijā, Beļģijā, Dānijā, Spānijā, Portugālē, Polijā, Lietuvā, Igaunijā, Francijā, Lielbritānijā, Indijā, Taizemē, Krievijā, Azerbaidžānā, Dienvidāfrikā, Čīlē, Meksikā.

LU ir izstrādāta Latvijas Universitātes Zinātniskās darbības attīstības atbalsta kārtība (apstiprināta ar LU 20.04.2018. rīkojumu Nr. 1/148), kuras ietvaros gan doktoranti, gan

akadēmiskais personāls var saņemt atbalstu dalībai starptautiskos pasākumos vai starptautiska pasākuma organizēšanai LU, starptautisku projekta pieteikumu sagatavošanai, u.c. sadarbības aktivitātēm. 2020. gadā 36 iniciatīvas saņēma atbalstu šīs programmas ietvaros. Akadēmiskā personāla dalība starptautiskās konferencēs un organizācijās tiek atbalstīta arī fakultāšu un zinātnisko institūtu ietvaros. Arī turpmāk prioritāri tiek plānots atbalstīt akadēmiskā personāla un doktorantu dalību dažādos starptautiskos pasākumos, tostarp zinātnisko darba vadītāju vadīšanas kompetences stiprināšanai.

Ar iesaistīšanos starptautiskajās universitāšu organizācijās un aktīvu līdzdalību starptautiskajos tīklos kā EUA (Eiropas Universitāšu Asociācija), UNICA (Eiropas Valstu Galvaspilsētu Universitāšu Tīkls), BSRUN (Baltijas Jūras Reģiona Universitāšu Tīkls), CAMPUS EUROPAE, UTRECHT Tīklā, Latvijas Universitāte tiecas aktivizēt piedalīšanos dažādās apmaiņas programmās, un paplašināt starptautiskās sadarbības iespējas izglītības un pētniecības jomās.

Pētniecības vides un DSP stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze

Stiprās puses

- Pasaules līmeņa zinātne vairākās jomās, piemēram, kvantu datori, teorētiskā fizika, materiālu zinātnes, fizika, lietišķā matemātika, bioloģija, biomedicīna, vides zinātne.
- Augsta zinātnē nodarbinātā personāla kapacitāte dabaszinātnēs, kvalifikācija un pieredze fundamentālu, lietišķu un starpdisciplināru pētījumu īstenošanā un jaunu tehnoloģiju un produktu prototipu izstrādē pasaules līmenī.
- LU kā vienīgais nacionālā līmeņa pētniecības īstenoātājs un zinātniskās darbības radītājs daudzās humanitāro zinātņu jomās.
- LU kā līderis doktora līmeņa studiju īstenošanā (esošā finansējuma ietvaros) ar lielāko DSP piedāvājumu, doktorantu skaitu un doktorantu iesaisti zinātniski pētnieciskajos projektos.
- Akadēmiskais personāls ar augstu zinātnisko kapacitāti un pieredzi doktora līmeņa studiju nodrošināšanai.
- Attīstīta sadarbība (un jaunas iniciatīvas) ar starptautiskām un vietējām izglītības iestādēm un zinātniskajām institūcijām pētniecības un doktora līmeņa studiju īstenošanā - humanitāro, sociālo, veselības aprūpes un dabaszinātņu jomā.
- Spēcīgi izveidoti disciplināri un starpdisciplināri nacionālie un starptautiskie tīkli ar dažādiem publiskiem un privātiem, akadēmiskiem un profesionāliem sadarbības partneriem, īpaši sociālajās zinātnēs.
- Starptautisko zinātnisko publikāciju īpatsvara pieaugums visās zinātņu nozarēs.
- Pieaug LU akadēmiskā personāla dalība un efektivitāte vietējo starptautisko pētniecības projektu pieteikumu izstrādē un īstenošanā.
- Izveidota atbalsta sistēma starptautiskās zinātniskās darbības veicināšanai un pētniecisko projektu izstrādes atbalstam (Projektu atbalsta centrs).
- DSP akadēmiskais personāls ir promocijas darbu recenzenti un promocijas padomju locekļi ne tikai LU, bet arī citās Latvijas (Daugavpils Universitātē, Latvijas Lauksaimniecības universitātē u.c.) un ārvalstu universitātēs (Tartu Universitātē u.c.).
- Pētniecību atbalstoša attīstīta pētniecības infrastruktūra visās zinātņu jomās.

- Doktorantu iesaiste zinātniski pētnieciskajos projektos.
- Augsti zinātniskie sasniegumi esoša finansējuma ietvaros.
- Aktīva esošo DS darbība.

Vājās puses

- Nevienmērīgs zinātniskās izcilības līmenis, tai skaitā stratēģiskās specializācijas jomās.
- Augsts darbinieku vidējais vecums un nepietiekama paaudžu maiņa, ko ietekmē LU iekšējie un ārējie faktori.
- Nepietiekams un fragmentārs finansējums doktorantūras un pēcdoktorantūras attīstībai.
- Zems ārvalstu doktorantu, pēcdoktorantu, viesprofesoru un pastāvīgo pētnieku skaits.
- Vāji attīstīta sadarbība ar komercsektoru un nepietiekamas zināšanas zinātnes komercializācijā.
- Nepietiekami īstenota akadēmiskā personāla un doktorantu mobilitāte finanšu resursu trūkuma dēļ (?).
- Nav pietiekamas pieredzes un administratīvās kapacitātes starptautisko projektu pieteikumu izstrādei un vadībai.
- DSP sadrumstalotība, nepietiekama starpnozaru sadarbība.
- Nepietiekama sadarbība ar ārējiem sadarbības partneriem promocijas padomju darbā, t. sk. promocijas darbu recenzēšanā.
- Humanitāro un sociālo zinātņu jomā vāji attīstīta sadarbība DSP ar ārējiem vietējiem un starptautiskiem partneriem.
- Atsevišķās DSP mazs doktorantu skaits un liels atbirums, un mazs zinātnisko doktora grādu ieguvušo skaits.
- Ierobežotā LU akadēmiskās saimes atvērtība jauno zinātnieku piesaistei no ārvalstīm.
- Pēcdoktorantūras ES fondu projektu rezultātu ilgtspējas nodrošināšana.

Iespējas

- Jauno zinātnieku aktivitātes
- SAM 822 3. kārtas projekts kā instruments jaunā doktorantūras modeļa ieviešanas uzsākšanai.
- LU starptautisko un vietējo partnerību, sadarbības tīklu izmantošana LU DSP attīstībai (kopīgās DSP, pētījumu projekti, mobilitāte). Jaunu sadarbības tīklu apzināšana.
- Starptautisko pētniecības programmu projektu izmantošana LU zinātniskās izcilības stiprināšanai un doktorantu pētniecības vides nodrošināšanai.
- Humanitāro un sociālo zinātniskās izcilības un infrastruktūras stiprināšana piesaistot ārējo starptautisko finansējumu (pētniecības projektu programmas, t.sk. HORIZON, utt.).
- Ārējais finansējums pēcdoktorantūras pētījumu programma īstenošanai, lai stiprinātu LU zinātniskā personāla izcilību un akadēmiskā personāla paaudžu atjaunošanu.
- Valsts un pašvaldību atbalsta izmantošana starptautisko pasākumu organizēšanai LU zinātniskās ekselences stiprināšanā.
- Potenciālo pētnieku repatriācija no ārvalstīm. Dinamiskas karjeras iespējas jaunajiem pētniekiem.

- Iespējas palielināt sadarbību ar tehnoloģiju inkubatoriem, kompetences centriem un pētniecības kopām, un citām organizācijām, attīstot zinātību un tehnoloģijas.
- Starptautiskās sadarbības kopējo aktivitāšu īstenošana doktorantiem (vasaras skolas, doktorantu semināri u.c.).

Draudi

- Nepietiekams un nestabils valsts budžeta finansējums studijām un zinātniskajam darbam, pētniecībā nodarbināt personālam, kas neļauj plānot resursus ilgtermiņā un apgrūtina augstākā līmeņa pētnieku piesaisti.
- Neskaidrības par augstākās izglītības reformu un ar to saistīto lēmumu ietekmi uz plānotajām aktivitātēm.
- Birokrātiskā sloga palielināšana, administrējot Latvijas Republikas zinātnisko darbību un iepirkuma procedūras.
- Nepietiekams finansiāls atbalsts doktorantiem stipendiju vai atalgojuma formā.
- “Prāta aizplūšana” (jaunie zinātnieki, pētniecības grupu vadītāji) uz citām valstīm veicina jauno zinātnieku trūkumu un kavē akadēmiskā personāla ataudzi.
- Vietējo studentu (jauno pētnieku) skaita samazinājums demogrāfiskās situācijas ietekmē.
- Esošo sadarbības partneru fokusa maiņa un sadarbības pārtraukšana.
- Citu augstskolu un zinātnisko institūciju aktivitātes, piesaistot LU akadēmisko personālu.
- Konkurences palielināšanās starptautiskajā zinātniskajā vidē, piesaistot doktorantus un jaunus zinātniekus.
- Sadarbības partneru (All un zinātnisko institūciju) neatbilstība starptautiskā zinātniskā novērtējuma minimālajām prasībām.

2. Doktorantūras skolas izveide, tās funkcijas un darbības modelis

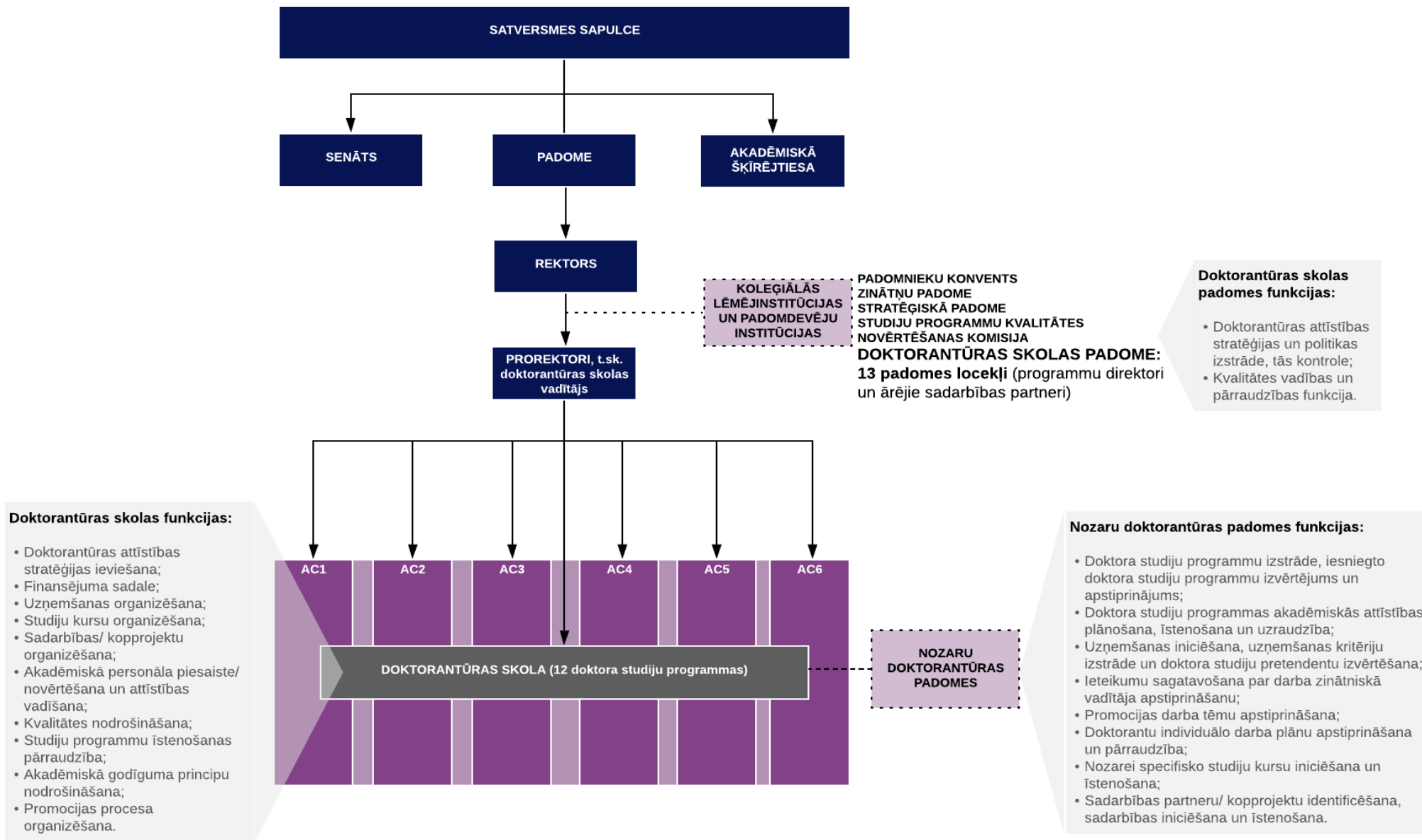
Uz dokumenta izstrādes brīdi LU ir izveidotas un darbojas 18 Doktorantūras skolas (DS), to darbību nosaka Noteikumi par Latvijas Universitātes Doktorantūras skolām.¹⁰ LU darbojošās DS ir projekti doktora studiju multidisciplināritātes veidošanai, papildinot DSP darbību, izmantojot šim nolūkam paredzētu mērķfinansējumu. DS piedalās arī maģistra studiju programmu īstenošanā, jo šo studiju viens no uzdevumiem ir sagatavot studentus turpmākām studijām doktorantūrā. DS veidotas ar nosacījumu, ka katrā no tām piedalās vismaz divas DSP. Katra DSP var piedalīties vairāku DS izveidē. Doktorantūras skolas savā darbībā piesaista vietējos un ārvalstu viesprofesorus, organizē seminārus, sniedzot iespēju doktorantūras dalībniekiem uzzināt par nozares pētniecības aktualitātēm, paplašināt zināšanas par starpnozaru pētījumiem vai padziļināt zināšanas kādā konkrētā jomā. Esošās DS nodrošina nelielu daļu starptautiskā praksē tipisko DS funkciju. LU doktora līmeņa studiju realizāciju nodrošina gan Studiju departaments centralizēti, gan fakultātes un zinātniskie institūti studiju programmu ietvaros. Saskaņā ar LU Satversmi ir noteikts, ka fakultāte savas darbības mērķu īstenošanai: izstrādā, koordinē un īsteno atbilstošas akadēmisko, doktora un profesionālo studiju, kā arī papildizglītības programmas; koordinē savu struktūrvienību zinātnisko, pedagoģisko un metodisko darbību, nodrošina tai nepieciešamos apstākļus un resursus, veido atbilstošu akadēmisko vidi. Tabulā Nr.2.1. ir atspoguļotas ar doktora līmeņa studiju īstenošanu saistītās funkcijas un atbildīgās lēmēj un izpildinstitūcijas.

LU plāno izveidot **centralizētu struktūrvienību - Doktorantūras skolu**, kuras mērķis ir nodrošināt pētniecībā balstītas doktora līmeņa studijas atbilstoši Zalcburgas principiem, garantējot daudzveidīgu un iekļaujošu pētniecības vidi.

Šobrīd tiek izstrādāta LU attīstības stratēģija 2021.-2027. gadam, kuras ietvaros plānotas nozīmīgas izmaiņas LU pārvaldībā, tostarp organizatoriskajā struktūrā, kas nodrošinātu mērķtiecīgāku LU kā zinātnes universitātes attīstību un efektīvāku LU darbību, tostarp pieejamo resursu izmantošanu. Plānots ir veidot vairākus akadēmiskos centrus (apspriešanas procesā), kuros tiks koncentrēta pētniecības un studiju funkciju īstenošana noteiktās zinātņu jomās. Šo paredzēto izmaiņu plāns tiks sagatavots līdz 2021. gada beigām, bet strukturālās izmaiņas paredzēts īstenot līdz 2023. gada beigām. Jaunā doktorantūras modeļa ieviešana, tostarp DS izveide plānota LU strukturālo pārmaiņu būtiskiem elementiem. 2.1. attēlā ir atspoguļota gan DS vieta LU plānotajā organizatoriskajā struktūrā, gan galveno doktora līmeņa studiju struktūrvienību un lēmēj institūciju funkcijas.

---

¹⁰ Noteikumi par Latvijas Universitātes Doktorantūras skolām. Apstiprināts 27.04. 2009, Senāta sēdē, lēmums Nr. 239. Ar grozījumiem, kas izdarīti līdz 24.05.2010. Grozījumi: LU Senāta 24.05.2010. lēmums Nr. 383.

2.1.att. Potenciālais Doktorantūras skolas modelis LU pārvaldības struktūrā (projekts)

Potenciālais Doktorantūras skolas modelis LU pārvaldības struktūrā paredz, ka LU DSP tiks īstenotas plānotajos (5-6) akadēmiskajos centros, sadarbībā ar ārējiem partneriem. Ir plānots arī izveidot DS padomi 13 daļībnieku sastāvā, iekļaujot DSP vadītājus, LU vietējos un starptautiskos stratēģiskos sadarbības partnerus, LR IZM, Latvijas Jauno zinātnieku apvienības deleģētus pārstāvjus. DS padome nodrošinās doktorantūras attīstības stratēģijas un politikas izstrādi un kontroli, un kvalitātes vadības un pārraudzības funkcijas.

Jau patlaban LU daudzas ar DSP īstenošanu saistītās funkcijas tiek īstenotas centralizēti. Atbilstoši spēkā esošajiem LU normatīvajiem dokumentiem¹¹ 2.1. tabulā ir apkopota esošā un plānotā situācija attiecībā uz LU atbildīgo struktūrvienību un lēmējinstīciju funkcijām doktora studiju programmu īstenošanā.

Tabula Nr. 2.1.
LU struktūrvienību un lēmējinstīciju funkcijas doktora studiju programmu īstenošanā

Funkcija	Esošā atbildīgā struktūrvienība, lēmējinstīcija	Plānotā atbildīgā struktūrvienība, lēmējinstīcija
Doktorantūras attīstības stratēģijas un politikas izstrāde, kontrole	LU fakultātes	DS padome
Kvalitātes vadības un pārraudzības funkcija	LU prorektors, NDP un to priekšsēdētāji	DS padome
Doktorantūras attīstības stratēģijas ieviešana	-	DS
Finansējuma sadale	Studiju departaments (turpmāk - SD) , Struktūrvienība vadītājs, Doktora studiju programmas direktors, Doktora darba vadītājs (par doktoranta tiešo izmaksu izlietojumu)	DS
Uzņemšanas organizēšana, uzņemšanas kritēriju izstrāde	SD, NDP, LU Uzņemšanas komisija studijām doktorantūrā	DS, NDP
Studiju kursu organizēšana	DSP direktori, NDP	DS, DSP direktors, NDP
Sadarbības/kopprojektu organizēšana	NDP, DS	DS
Doktorantu mobilitātes organizēšana	Studentu servisu departamenta Mobilitātes nodaļa, SD	Studentu servisu departamenta

¹¹ LU normatīvajiem dokumenti:

- 1) Doktora studijas Latvijas Universitātē. Apstiprināts: 26.05.2003 Senāta sēdē, lēmums Nr.169.
- 2) Latvijas Universitātes Nozares doktorantūras padomes nolikums. Apstiprināts ar LU Senāta 30.03.2015. lēmumu Nr. 166.
- 3) Noteikumi par Latvijas Universitātes Doktorantūras skolām. Apstiprināts. 27.04.2009. Senāta sēdē, lēmums Nr. 239
- 4) Latvijas Universitātes Akadēmiskās ētikas kodekss. Apstiprināts ar 27.10.2008. Senāta lēmumu Nr. 170

Funkcija	Esošā atbildīgā struktūrvienība, lēmējinstītūcija	Plānotā atbildīgā struktūrvienība, lēmējinstītūcija
		Mobilitātes nodaļa
Akadēmiskā personāla piesaiste/ novērtēšana un attīstības vadīšana	LU Fakultātes, DSP direktori, NDP, DS (ārzemju spec. piesaiste)	DS, DSP direktori, NDP
Kvalitātes nodrošināšana	LU fakultātes, DSP direktori, NDP	NDP
Doktora studiju programmu īstenošanas pārraudzība, iesniegto studiju programmu izvērtējums	LU fakultātes, DSP direktori, NDP	DS padome
Akadēmiskā godīguma principu nodrošināšana	LU Akadēmiskās ētikas komisija	DS, LU Akadēmiskās ētikas komisija
Promocijas procesa organizēšana (promocijas padomes izveide)	Promocijas padomes (PP), SD Fakultāšu domes un institūtu Zinātniskās padomes, LU Zinātnes padomes (atbilstoši LR un LU normatīviem aktiem) ¹²¹³	DS, NDP (atbilstoši LR un LU normatīviem aktiem)
Zinātniskā grāda piešķiršana	Promocijas padome (nozaru), (atbilstoši LR un LU normatīviem aktiem) ¹⁴¹⁵	Promocijas padome (individuāli katram promocijas darbam)
Doktora studiju programmu iniciēšana/ izstrāde	Profesori, asociētie profesori, vadošie pētnieki, DSP direktors, NDP, fakultāšu domes	DSP direktori, NDP
Licencēšanai/akreditēšanai iesniegto doktora studiju programmu izvērtējums un apstiprinājums	LU fakultāšu domes, SPKNK, LU Senāts	Senāts
Doktora studiju programmas akadēmiskās attīstības plānošana, īstenošana un uzraudzība	LU fakultātes, DSP direktori, NDP	DSP direktori, NDP
Uzņemšanas iniciēšana, uzņemšanas kritēriju izstrāde/	NDP, SD	NDP

¹² LR Ministru kabineta noteikumi Nr.1001. Zinātniskā doktora grāda piešķiršanas (promocijas) kārtība un kritēriji Rīgā 2005.gada 27.decembrī (prot. Nr.77 2.§)

¹³ Noteikumi par Promocijas padomēm un promociju Latvijas Universitātē. Apstiprināts ar LU 12.04.2006.rīkojumu Nr.1/95

¹⁴ LR Ministru kabineta noteikumi Nr.1001. Zinātniskā doktora grāda piešķiršanas (promocijas) kārtība un kritēriji Rīgā 2005.gada 27.decembrī (prot. Nr.77 2.§)

¹⁵ Noteikumi par Promocijas padomēm un promociju Latvijas Universitātē. Apstiprināts ar LU 12.04.2006.rīkojumu Nr.1/95

Funkcija	Esošā atbildīgā struktūrvienība, lēmējinstītūcija	Plānotā atbildīgā struktūrvienība, lēmējinstītūcija
pilnveidošana un doktora studiju pretendentu izvērtēšana		
leteikumu sagatavošana par darba zinātniskā vadītāja apstiprināšanu	NDP, SD	NDP
Promocijas darba tēmu apstiprināšana	NDP	NDP
DSP studiju plāna izstrāde, apstiprināšana, izmaiņas studiju plānā, to apstiprināšana	DSP direktors, SD	DSP direktors
Doktorantu individuālo darba plānu apstiprināšana un pārraudzība	Darba vadītājs (pārrauga), NDP (apstiprina un vērtē)	NDP
Nozarei specifisko studiju kursu iniciēšana un īstenošana	DSP direktors, NDP	DSP direktors, NDP
Sadarbības partneru/ kopprojektu identificēšana, sadarbības iniciēšana un īstenošana.	DSP direktors, NDP vai promocijas darba zinātniskie vadītāji	DSP direktors, NDP
Kopprojektu pārraudzība	LU vadības noteikts koordinators	NDP
Lēmums par studiju programmu izpildi	NDP SD	NDP

Pāreju uz jauno doktorantūras modeli plānots īstenot trīs posmos:

- 1. posms.** LU Normatīvo regulējumu pārskatīšana un pilnveide un sagatavošanās pilotprojekta “Jaunā doktorantūras modeļa ieviešana LU” īstenošanai;
- 2. posms.** Jaunā doktorantūras modeļa ieviešanas pilotprojekta uzsākšana, monitorings un pilnveide (t.sk. SAM 822 3. kārtas uzsākšana);
- 3. posms.** Doktorantūras skolas darbības uzsākšana.

1. posms

1. posmā LU pilnveidos esošo un izstrādās normatīvo regulējumu, kas regulēs DS, DS padomes un NDP darbību un funkcijas, ietverot doktorantu atlasīšanu un uzņemšanu, promocijas darba vadību, promocijas darba aizstāvēšanu, sadarbības/kopprojektu līgumu nosacījumus, u.c. Šajā posmā tiks pilnveidota vide doktorantūras studijām LU atbilstoši jaunā modeļa ieviešanas prasībām, tostarp DS struktūrvienības izveide un esošo DS darbības izbeigšana; atsevišķas doktorantūras informācijas platforma LU tīmekļa vietnē izveide; aktīva komunikācija par doktorantūru LU un pētniecības karjeras iespējām; plānots

apzināt akadēmiskā personāla potenciālu (zinātniskie sasniegumi, pētniecības projekti, statuss, promocijas darba zinātniskā vadītāja kompetence) promocijas darbu vadīšanā un organizēt esošajiem un potenciālajiem zinātnisko darbu vadītājiem vadības prasmju pilnveidi. Tiks papildināts esošais DS piedāvāto plaši izmantojamo un nozarēm specifisko prasmju kursu piedāvājums. Paredzēts iekļaut tādus plaši izmantojamo prasmju kursus kā pētniecības metodes, projektu vadība, gan zinātniskās ētikas un akadēmiskā / zinātniskā godīguma studiju kursus, u.c.

2. posms

2. posmā tiek pilnībā uzsākta doktorantu uzņemšana, uzsākts SAM 8.2.2. 3. kārtas projekts. Doktorantūras posmu procesi tiek monitorēti un pilnveidoti. Tiek monitorēta promocijas darba vadītāju un doktorantu sadarbības kvalitāte un rezultativitāte. Turpinās akadēmiskā personāla kvalifikācijas pilnveide. Tiks sekmēta starpnozaru zinātnisko pētījumu veikšana un sadarbība ar vietējiem un starptautiskajiem partneriem, īstenojot sadarbības pusēm izdevīgus kopprojektus. Vēl intensīvāk tiks veicināta gan akadēmiskā personāla, gan doktorantu mobilitāte. DS pilotprojekta darbības izvērtējumam tiek izmantoti zinātniskās darbības indikatori, tostarp publikāciju skaits, pētniecībai piesaistītais finansējums, starptautiskā sadarbības iniciatīvas un līgumi, u.c., kā arī doktorantu veikspējas kvalitatīvs vērtējums.

3. posms

3.posmā Doktorantūras skolas darbība tiek uzsākta pilnībā atbilstoši IZM konceptuālajam ziņojumam "Par jauna doktorantūras modeļa ieviešanu Latvijā", ārējiem un iekšējiem normatīvajiem aktiem.

3. Sadarbības nosacījumi ar citām Latvijas un ārvalstu zinātniskajām institūcijām, augstākās izglītības iestādēm

Lai stiprinātu zinātnisko kapacitāti, tostarp nodrošinātu kritisko masu DSP īstenošanā LU tiek un arī turpmāk tiks izmantotas dažādas sadarbības formas ar partneriem gan Latvijā, gan ārzemēs. DSP īstenošanā sadarbība notiek ar All, zinātniskiem institūtiem, sadarbības tīklu organizācijām, tostarp dažādu zinātņu un tautsaimniecības nozaru asociācijām, kā arī uzņēmumiem, valsts institūcijām, u.c. organizācijām. Sadarbība tiek īstenota gan uz sadarbības līgumu pamata, gan īstenojot sadarbības iniciatīvas neformalizētā veidā, balstoties uz akadēmiskā personāla līderību, iniciatīvu un aktivitātēm. Starptautiskā sadarbība tiek īstenota LU īstenotās stratēģijas ietvaros:

- noslēdzot divpusējos līgumus par sadarbību doktora studiju programmu ietvaros;
- piedaloties starptautiskos izglītības un pētniecības programmu projektos;
- aktīvi iesaistoties starptautiskajos universitāšu tīklos un organizācijās;
- visu studiju līmeņu studentu un akadēmiskā personāla apmaiņas programmās.

DSP ietvaros **sadarbība ar vietējām un starptautiskajām augstākās izglītības iestādēm** tiek īstenotas sekojošas sadarbības formas:

- kopīgu doktora studiju programmu veidošana;
- promocijas procesa nodrošināšana;
- promocijas darbu vadība;
- sadarbība starp doktorantūras skolām;
- pētniecības infrastruktūras izmantošana;
- kopīgu studiju kursu izstrāde un īstenošana, un semināru organizēšana;
- kopīgu pētījumu īstenošana, tostarp doktorantu pētījumi;
- konferenču organizēšana;
- doktorantu mobilitāte;
- akadēmiskā personāla mobilitāte.

Sadarbības iniciatīvas ir nozīmīgas LU DSP īstenošanas kritiskās masas un kvalitātes nodrošināšanā, jo sadarbības rezultātā tiek: paaugstināta promocijas darbu kvalitāte, nodrošināta ārpus LV pieejamās kompetences iegūšana (kursi, projekti); veicināta jaunu pētījumu jomu apgūšana; nodrošināta nepieciešamās pētniecības infrastruktūras pieejamība (unikālas aparatūras, tehnoloģijas, datubāzes, u.c.); veicināta doktoranta stažēšanās citā All un iesaistīšanos nacionālos un starptautiskos sadarbības tīklos; veicināta zinātnisko kōppublikāciju sagatavošana un ārvalstu doktorantu un viesprofesoru piesaiste, kā arī nodrošina starptautiskā finansējuma piesaiste pētniecības projektu īstenošanai.

Kvalitatīvu DSP īstenošanas ietvaros tiek īstenota arī **sadarbība ar nacionālajiem un starptautiskiem zinātniskiem institūtiem**, lai gan jāatzīmē, ka šī sadarbība līdz šim ir

veiksmīgāka tieši dabaszinātnēs un medicīnā, bet nākotnē tiks stiprināta arī citu zinātņu jomu DSP. Galvenās sadarbības jomas ir pētniecības kopprojektu īstenošana, promocijas darbu vadība, pētniecības infrastruktūras izmantošana, doktorantu mobilitātes īstenošana, kā arī akadēmiskā personāla mobilitāte. Sadarbība ar zinātniekiem institūtiem doktora līmeņa studiju īstenošanā nodrošina pētījumu jomas paplašināšanu, piekļuvi pētniecības infrastruktūrai un zinātnībai: aparatūrai, datubāzēm u.c., kas uzlabo promocijas darbu kvalitāti, kā arī ļauj piesaistīt finanšu resursus doktorantu atalgojumam un efektīvāk piesaistīt pētniecības grantus. Sadarbība ar zinātniekiem institūtiem sniedz iespēju doktorantu tālākās karjeras plānošanā, paredzot darba iespējas partnerinstitūcijā pēc doktora grāda iegūšanas.

Sadarbība ar starptautiskām un vietējām All un citām zinātniskajām institūcijām DSP īstenošanā DS ietvaros tiks īstenota, ņemot vērā sekojošus nosacījumus:

- partneris nodrošina zinātību, pētniecības ekselenci un potenciālu (starptautiskajā zinātniskās darbības novērtējuma kritērijos ir ieguvis vismaz trīs punktus);
- īsteno pētniecību LU DSP nepieciešamā zinātnes nozarē (tajā pašā vai citā starpdisciplinārā);
- nodrošina pētniecības vidi, kas stiprina un papildina LU pētniecības vides kapacitāti (materiāltechniskais nodrošinājums un pētnieku grupas nodrošinājums);
- sadarbības institūcijas akadēmiskais personāls atbilst promocijas darba vadītāja kritērijiem;
- sadarbības partneris īsteno vietējos un starptautiskos pētniecības projektus;
- ir potenciāls ilgtermiņa sadarbībai doktorantūras skolas ietvaros (kopējā studiju kursu vai DSP īstenošana);
- sadarbības nosacījumi starp LU un sadarbības partneri tiek atrunāti divpusējā sadarbības līgumā, kurā tiek noteiktas pušu tiesības un pienākumi, savstarpējo norēķinu veikšanas kārtība, intelektuālā īpašuma tiesību u.c. jautājumi.

LU pētnieki un doktoranti **sadarbībā ar starptautiskiem un vietējiem uzņēmumiem** īsteno pētniecības projektus (līgumdarbi, pasūtījumi vai sadarbība ārējo pētniecības grantu ietvaros), kas nodrošina disertāciju izstrādi. Šī sadarbība nodrošina doktoranta atalgojuma piesaisti, doktorantiem teorētiskās zināšanas ir iespējams apvienot ar praksi, kā arī sadarbības rezultātā iespējama karjeras veidošana sadarbības uzņēmumā.

Sadarbība ar starptautiskiem un vietējiem komersantiem DSP īstenošanā DS ietvaros tiks īstenota, ņemot vērā sekojošus nosacījumus:

- komersantam ir pētniecības vide, kas stiprina un papildina LU pētniecības vides kapacitāti (materiāltechniskais nodrošinājums un pētnieku grupas nodrošinājums);
- komersants nodrošina zinātību un attīstības potenciālu;
- komersants, spēj nodrošināt finansējumu pētījuma īstenošanai;

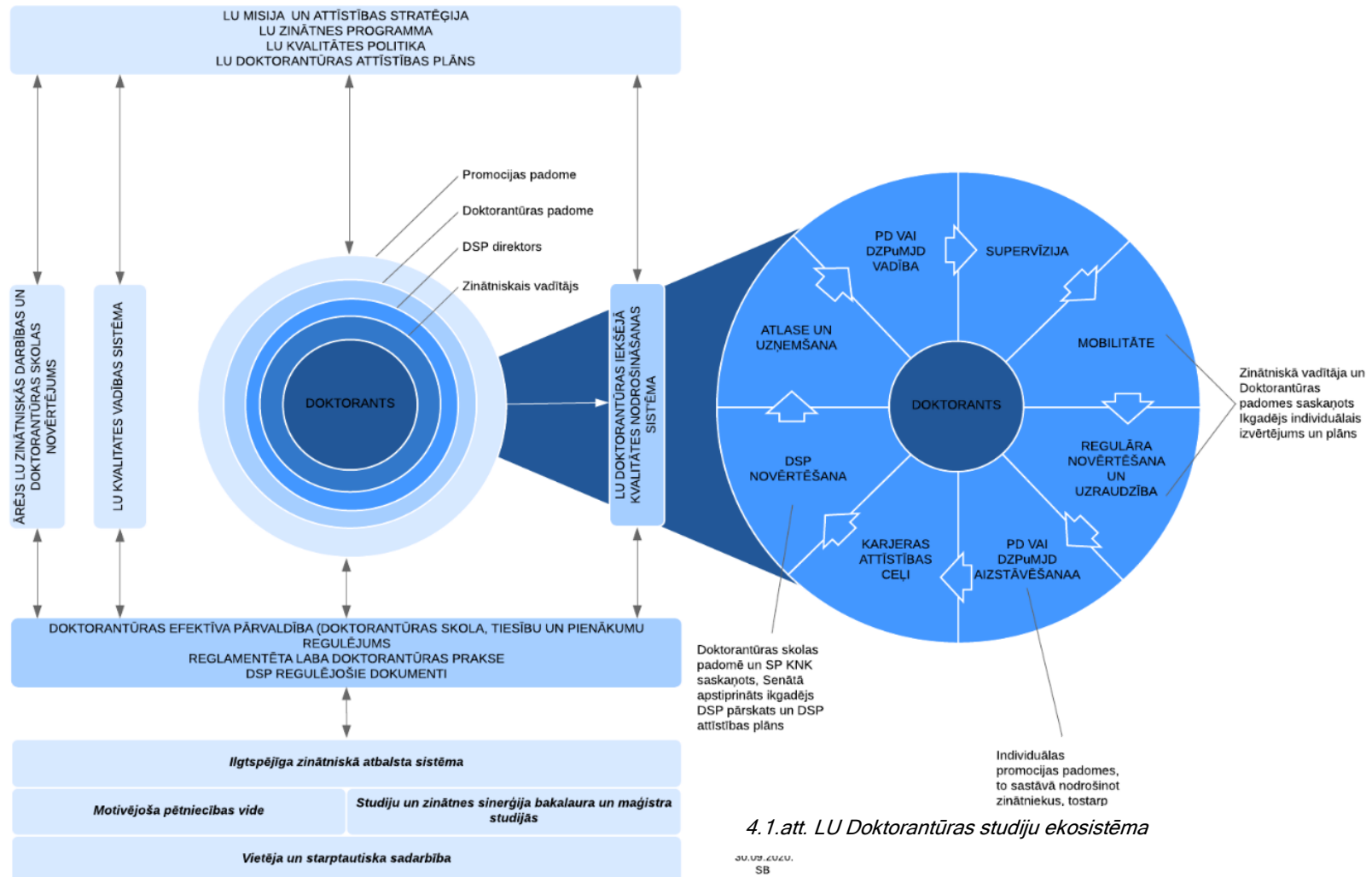
- sadarbības nosacījumi starp LU un sadarbības partneri tiek atrunāti divpusējā sadarbības līgumā, kurā tiek noteiktas pušu tiesības un pienākumi, savstarpējo norēķinu veikšanas kārtība, intelektuālā īpašuma tiesību u.c. jautājumi.

LU zinātniskās ekselences, resursu kritiskās masas un kvalitātes nodrošināšanai DSP īstenošanā arī turpmāk tiks stiprinātas un paplašinātas dažādas sadarbības formas ar starptautiskiem un nacionāla līmeņa partneriem, tostarp All, zinātniskiem institūtiem, pētniecības un nozaru profesionālajiem sadarbības tīkliem, valsts institūcijām un komercsektoru. Galvenie darbības virzieni: dažādu sadarbības kvalitatīvai DSP īstenošanai sadarbības formu īstenošanas veicināšanā:

- Sadarbības (dažādu formu) stiprināšana un paplašināšana ar jau esošajiem stratēģiski nozīmīgiem partneriem, - Latvijas un ārvalstu augstskolām, citām zinātniskajām institūcijām un uzņēmumiem;
- Jaunu partnerību apzināšana un veidošana DSP resursu kritiskās masas un kvalitātes nodrošināšanai;
- Kopīgu DSP izveide un studiju kursu izstrāde/īstenošana ar nacionālajiem un starptautiskiem partneriem (normatīvo aktu bāzes un procesu izstrāde un ieviešana);
- Doktorantu iesaistes pētniecības projektu īstenošanā veicināšana;
- Doktorantu un akadēmiskā personāla starptautiskās mobilitātes veicināšana, tostarp piesaistot ārējo finansējumu (vai sniedzot atbalstu individuāla finansējuma piesaistē) (Erasmus, SAM 822 1.un 2.kārta, u.c., dažādas starptautiskas individuālās doktorantu apmaiņas programmas.)
- Vieszinātnieku un viesprofesoru piesaistes veicināšana;
- Aktīvas dalības nodrošināšana DSP īstenošanai nozīmīgos dažādos nacionāla mēroga un starptautiskos zinātņu nozaru akadēmiskajos un profesionālajos sadarbības tīklos;
- Zinātnes komercializācijas stiprināšana.

4. Doktora studiju programmu kvalitātes iekšējā novērtēšana

DSPAP paredz efektīvas un iesaistošas DS pārvaldības izveidi, iekļaujot doktorantus un doktorantūras ekosistēmas dalībniekus (sk. 4.1. attēlu).

4.1.att. LU Doktorantūras studiju ekosistēma

SU. UZ. ĶU. ZU. SB

LU paredz ar LU resursiem nodrošinātus DSP kvalitātes pilnveides pasākumus, tostarp doktorantūras pārvaldības nolikuma izstrādi, kā arī pārvaldības, vadības un atbalsta procesu, tostarp kvalitātes nodrošināšanas procedūru noteikšanu, izstrādājot DS kvalitātes nodrošināšanas kvalitātes rokasgrāmatu, tajā iekļaujot arī aspektus, kas attiecas arī uz partnerības vadību un iesaistīto pušu iesaisti DS pārvaldības un DSP kvalitātes nodrošināšanas posmos.

Paredzēts noteikt kvalitātes novērtēšanas procedūras, izveidojot un ieviešot DSP iekšējo kvalitātes nodrošināšanas sistēmu (DSPKNS), kas iekļaujas LU Kvalitātes vadības sistēmā un kopā ar zinātnes un citu studiju līmeņu ārējo kvalitātes novērtēšanu, kā arī sinerģijā ar iekšējo studiju kvalitātes novērtēšanu, veidojot pilnu kvalitātes novērtēšanas ciklu (sk. 4.2.attēlu).

LU iekšējās studiju kvalitātes nodrošināšanas sistēmas ietvaros paredzēta katras DSP īstenošanas rezultātu plānošana kontrolēšana, izvērtēšana un pārskatīšana, nodrošinot visu DS pārvaldības līmeņu atbildīgo, kā arī galveno iesaistīto pušu pārstāvju iesaisti studiju kvalitātes nodrošināšanā. Balstoties uz LU praksi iekšējās studiju kvalitātes nodrošināšanā, kvalitātes novērtēšanu paredzēts balstīt uz regulāru pašnovērtēšanu, tādējādi projekta ietvaros plāno izstrādāt DSP ikgadējās novērtēšanas kārtību, aptverot pētniecības un studiju kursu kvalitātes, doktorantu studiju un pētniecības mobilitātes kvalitātes, kā arī DS akadēmiskā personāla, tostarp pētniecības darba/promocijas darbu (?) vadītāju kvalitātes novērtēšanu un attīstības plānošanu.

Projekta ietvaros paredzēts pilnveidot LU esošo Doktoranta pētniecības progresa ikgadējās novērtēšanas kārtību, kā arī izstrādāt un ieviest DS akadēmiskā personāla novērtēšanas ikgadējo kārtību.

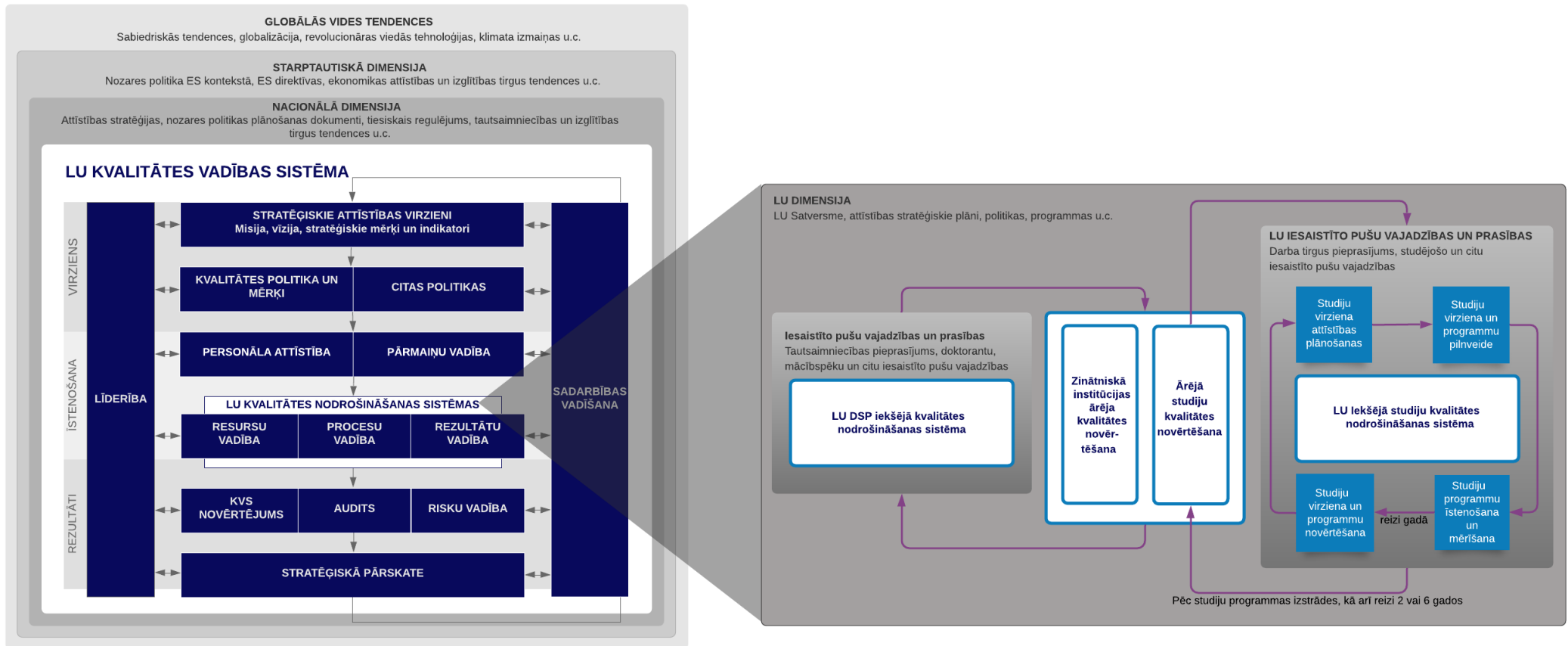
LU DSPKNS rezultāti tiks analizēti un dati tiks izmantoti efektīvai DSP kvalitātes nodrošināšanai un procesu pilnveidošanai, kā arī stratēģisko mērķu un rezultātīvo rādītāju sasniegšanas pakāpes noteikšanai LU kvalitātes vadības sistēmas ietvaros. Studiju kvalitātes, zinātniskās darbības un sadarbības mērķu (norādīti [LU Kvalitātes rīcībpolitikā](#)) sasniegšana tiks analizēta Kvalitātes vadības sistēmas ikgadējās novērtēšanas ietvaros un izvērtēta LU Kvalitātes konsultatīvajā komisijā, sniedzot atzinumu par kvalitātes sistēmas pilnveides gaitu LU Senātam. Stratēģisko mērķu īstenošanas līmeņa noteikšanai dati tiks analizēti rezultātu pārvaldības sistēmas ietvaros un izvērtēti stratēģiskās kontroles procesā, sniedzot informāciju par stratēģijas izpildi Senātā.

LU DSPKS ieviešanas, kā arī LU Kvalitātes vadības sistēmas pilnveides nolūkos, ņemot vērā pētniecības būtisko lomu DSP kvalitātes nodrošināšanā, plānota zinātnes kvalitātes nodrošināšanas komponentes stiprināšana LU līmeni, izvērtējot, izvēloties un ieviešot starptautisku iekšējās kvalitātes nodrošināšanas standartu/ savstarpējās salīdzināšanās rīku (metriku) pētniecības kvalitātes jomā.

Lai nodrošinātu kopīgu izpratni un principu ieviešanu doktora līmeņa studiju īstenošanai, DSPAP paredzēta kopīga kvalitātes kodeksa izstrāde sadarbībā ar visām Latvijas augstskolām, veidojot darba grupu ar pārstāvjiem no katras augstskolas.

Augstskolu kopīgi izstrādāts kvalitātes kodekss noteiks vienotu principu esamību, izpratni un piemērošanu, tādējādi veicinot vienotu kvalitātes standartu piemērošanu doktora līmeņa studijās. Kvalitātes kodekss nodrošinās starp iesaistītajām pusēm vienotu izpratni:

1. par kvalitātes jēdzienu, principiem, tās nodrošināšanas priekšnoteikumiem un ietekmes faktoriem;
2. terminoloģijas lietošanā;
3. par akadēmiskās ētikas principiem;
4. par doktoranta un zinātniskā darba vadītāja sadarbības principiem;
5. par promocijas procesu.

4.2.att. LU Doktorantūras studiju programmu kvalitātes nodrošināšanas sistēmas integrēšana LU Kvalitātes sistēmā, nodrošinot sinerģiju ar studiju un zinātniskās darbības kvalitātes novērtēšanu

5. Doktora studiju programmu akadēmiskā personāla kvalifikācijas pilnveide, recenzentu atlase

LU DSP iesaistīto mācībspēku atlasei noteikti kritēriji, lai nodrošinātu, DSP realizāciju nodrošina akadēmiskais personāls, kas ir savas jomas speciālisti ar aktīvu zinātnisko darbību. Kā obligātie mācībspēku atlases kritēriji noteikti:

- Mācībspēku kvalifikācijas atbilstība normatīvo aktu noteiktajām prasībām;
- Zinātniski pētnieciskās darbības virziens atbilst DSP un/vai docējamā studiju kursa saturam;
- Atbilstošs angļu valodas zināšanu līmenis, ja paredzēta studiju kursa docēšana arī angļu valodā;
- Ir zinātniskās publikācijas starptautiski recenzējamos žurnālos pēdējo sešu gadu laikā.

Atlases kritēriju piemērošana nodrošina, ka DSP realizācijā iesaista mācībspēkus, kuriem ir ne tikai pedagoģiskā darba pieredze augstskolā, bet arī kuri paši veic aktīvu zinātnisko darbību, lai sasniegtu DSP mērķi sagatavot zinātniskos darbiniekus un jaunus mācībspēkus. LU doktora studiju mācībspēku atlase pamatota ar šādiem normatīvajiem aktiem un projektu noteikumiem:

- Noteikumi par Latvijas zinātnes nozarēm un apakšnozarēm (MK noteikumu Nr. 49, 23.01.2018.);
- Augstskolu likums (<https://likumi.lv/doc.php?id=37967>);
- LZP eksperta tiesību piešķiršanas kārtība. Izdota saskaņā ar Noteikumi par Latvijas Zinātnes padomes ekspertu kvalifikācijas kritērijiem, ekspertu komisiju izveidošanu un to darbība organizēšana (MK noteikumi Nr. 724, 12.12.2017.);
- Latvijas Universitātes studiju programmu un tālākizglītības programmu nolikums (Senāta lēmums Nr. 102, 24.04.2017.);
- LU Nozares doktorantūras padomes nolikums (LU Senāta lēmums Nr. 166, 30.03.2015.);
- Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.2.1. specifiskā atbalsta mērķa projekta “Starptautiski konkurētspējīgu un Latvijas tautsaimniecības attīstību veicinošu studiju programmu izveide Latvijas Universitātē” prasības.

Promocijas darbu vadītājiem ir jābūt LZP eksperta statusam atbilstošajā zinātnes nozarē (trīs gadu periodā ir jābūt vismaz trīs publikācijām Scopus/Web of Science indeksētos žurnālos). Projekta “Starptautiski konkurētspējīgu un Latvijas tautsaimniecības attīstību veicinošu studiju programmu izveide Latvijas Universitātē” viena no papildu prasībām ir mācībspēku angļu valodas zināšanas vismaz C1 līmenī, kas nepieciešamas docēšanai internacionālā vidē, kā arī mācībspēkiem ir jābūt vismaz divām publikācijām starptautiski recenzējamos zinātniskos žurnālos pēdējo sešu gadu laikā.

Latvijas Universitātē mācībspēku kvalifikācijas paaugstināšanai izmanto dažādas formas un atbalsta mehānismus, ņemot vērā Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumus Nr. 569 „Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību”. Profesionālā

pilnveide var ietvert profesionālās pilnveides mērķim atbilstošu starptautisko mobilitāti un piedalīšanos konferencēs un semināros, ko apliecina iesniegtie dokumenti”.

Stratēģijā ir noteikts, ka attīstības virzienā „Cilvēkresursu attīstība” LU akadēmiskā personāla profesionālās pilnveides sistēmas attīstība un pilnveide ir viena no prioritātēm. LU Studiju departaments (turpmāk - SD) sadarbībā ar LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes Pieaugušo pedagoģiskās izglītības centru ievieš vienotu LU docētāju profesionālās pilnveides sistēmu Latvijas Universitātē, veicot izmaiņas iekšējos normatīvajos dokumentos, piedāvājot akadēmiskajam personālam profesionālās pilnveides iespējas, ikdienā nodrošina informatīvo, konsultatīvo un metodisko atbalstu LU docētājiem augstskolas didaktikas jomā. LU akadēmiskā personāla profesionālās pilnveides sistēmas ieviešanas ietvaros LU SD veicis LU akadēmiskā personāla elektronisku aptauju, kuras rezultātā iegūta informācija par visu fakultāšu docētāju aktuālajām profesionālās pilnveides vajadzībām, kā arī vairāki docētāji izteikuši gatavību iesaistīties tālākizglītības satura izstrādē un piedāvāšanā saviem kolēģiem, atbilstīgi profesionālās un didaktiskās pilnveides vajadzībām. LU PPMF PPIC piedāvā akadēmiskajam personālam apgūt profesionālās pilnveides programmu „Augstskolas didaktika: mūsdienu teorijas un prakse”, kā arī tālākizglītības programmas „Studiju programmu attīstības pedagoģiskie aspekti augstākajā izglītībā”, „Studiju rezultātu formulēšana un novērtēšana”. Jaunajiem docētājiem un doktorantiem ir pieejama tālākizglītības programma “Ievads docētāja darbā”. Tālākizglītības programmas „Docētāju koleģiālās mācīšanās pieredzes veicināšana” ietvaros akadēmiskais personāls veic koleģiālās hospitācijas, apmainās ar docētāju pedagoģisko pieredzi. 8.2.2. specifiskā atbalsta mērķa projekta “Akadēmiskā personālā atjaunotne un kompetenču pilnveide Latvijas Universitātē” ietvaros mācībspēkiem, t.sk. promocijas darbu zinātniskajiem vadītājiem, līdz 2022.gada beigām būs iespēja paaugstināt savu kvalifikāciju apmeklējot kursus

- Digitālā medijpratība,
- Akadēmiskā personāla profesionālās angļu valodas prasmju pilnveide darbam studiju vidē,
- Zinātniskās darbības un publicēšanās prasmes,
- Akadēmiskā personālā digitālo prasmju attīstība,
- Akadēmiskā personālā kompetenču attīstība līderības jomā,
- Komercializācijas mācības,
- Publiskā runa, runas māksla un prezentēšanas pamati sadarbībai ar industriju un auditoriju.

Pirms doktoranta promocijas darba vadītāja apstiprināšanas, svarīgi ir ņemt vērā šī pienākuma pildīšanas ilgumu, pieejamo brīvo darba slodzi, kā arī izvērtēt jebkādu interešu konfliktu vai privilēģētu attiecību iespējamību. Nepieciešams nodrošināt, ka promocijas darba vadītāju pienākumi ir dokumentēti un viegli pieejami, un tie tiek izskaidroti gan vadītājiem, gan doktorantiem. LU plāno izstrādāt un ieviest Promocijas darbu vadīšanas standartu, kas noteiktu laba vadītāja un labas vadības iezīmes (sk. 12. nod.). Standarta ietvaros tiks definēta un aprakstīta promocijas darba vadītāja, doktoranta, DS, LU atbildība un sadarbība, vienlaicīgi atstājot telpu doktoranta individuālai attīstībai. LU organizēs

formālus un neformālus kvalifikācijas pilnveides pasākumus promocijas darba vadītājiem vadīšanas prasmju pilnveidei un atbalstīs vadītāju dalību internacionalizācijas pasākumos, kā arī studiju un pētniecības mobilitātē.

Pašlaik pēc sekmīgi apgūtas DSP, doktora zinātniskā grāda saņemšanai grāda pretendents iesniedz savu promocijas darbu augstskolā, kurai ir deleģētas promocijas tiesības attiecīgajā zinātnes nozarē. LU darbojas promocijas padomes visās DSP pārstāvētajās zinātņu nozarēs. LU nodod iesniegto promocijas darbu izskatīšanai promocijas padomē. Turpmākajā promocijas procesā iesaistīta ne tikai augstskolas veidotā promocijas padome un tās noteiktie trīs promocijas darba recenzenti, bet arī Valsts zinātniskās kvalifikācijas komisija (VZKK).¹⁶

Katras promocijas padomes sastāvā iekļauti vismaz pieci zinātnieki, kuriem ir LZP eksperta tiesības zinātnes nozarē¹⁷, no tiem diviem - zinātnes apakšnozarē, kurā tiek aizstāvēts promocijas darbs. Promocijas padomē drīkst iekļaut ārvalstu zinātniekus, ja saņemta VZKK piekrišana. Promocijas padomes pilnvaru termiņš nepārsniedz sešus gadus. Promocijas padome darbojas saskaņā ar tās nolikumu un Noteikumiem par promocijas padomēm un promociju Latvijas Universitātē (LU 12.04.2006. rīkojums Nr. 1/95).

Promocijas padome izvērtē iesniegto promocijas darbu un lemj par tā pieņemšanu publiskai aizstāvēšanai. Pieņemot promocijas darbu aizstāvēšanai, promocijas padome nosaka darbam trīs recenzentus, no kuriem viens ir šīs promocijas padomes eksperts atbilstošajā zinātnes apakšnozarē, bet divi - apakšnozares eksperti no citām augstskolām vai organizācijām (vēlams ārpus Latvijas), kā arī nedēļas laikā promocijas darbu un ar to saistītos dokumentus nosūta Valsts Zinātniskās kvalifikācijas komisiju (turpmāk VZKK). VZKK izvēlas anonīmu recenzentu, kas izvērtē promocijas darbu. Anonīmais recenzents sniedz atzinumu par to, vai darbs satura un metodoloģijas ziņā atbilst vispārpieņemtajiem starptautiskajiem attiecīgās nozares standartiem. Ja šī pirmā recenzenta ieskatā promocijas darbs neatbilst minētajiem standartiem, darbs tiek dots vērtēšanai otram recenzentam. Ja arī otrs recenzents novērtē promocijas darbu negatīvi, tad darbs jāpārstrādā, un pēc uzlabojumu veikšanas to atkal var virzīt VZKK. Tā kā Pasaules Banka uzskata, ka šī procesa daļa ir novecojusi, un tas ir birokrātisks kontroles elements bez faktiskas zinātniskās vērtības¹⁸, tad jaunajā promocijas procesā pašreizējās promocijas padomes un VZKK tiks aizvietotas ar katram promocijas darbam individuāli izveidotu promocijas padomi. Promocijas padomes locekļi apstiprina interešu konflikta neesamību un savā darbā ievēro zinātniskās ētikas principus. Promocijas padomes locekļu ekspertīzei jāatbilst promocijas darba tēmai, tās locekļi veic promocijas darba vērtēšanu. Ja

---

¹⁶ Sk. pašreizējā promocijas procesa shēmu un laika grafiku: http://lza.lv/wp-content/uploads/2012/03/promocijasProcess_SHEMA_LJZA_01.12.2010.pdf.

¹⁷ Saskaņā ar Ministru kabineta 2019. gada 9. jūlija noteikumiem Nr. 320 "Latvijas Zinātnes padomes ekspertu tiesību piešķiršanas un ekspertu komisiju izveides kārtība". Sk.: <https://likumi.lv/ta/id/308118-latvijas-zinatnes-padomes-ekspertu-tiesibu-pieskirsanas-un-ekspertu-komisiju-izveides-kartiba>.

¹⁸ Ibidem.

promocijas darbs ir starpnozaru, promocijas padomē iesaista locekļus atbilstoši zinātnes nozarēm.

Plānots, ka promocijas padome tiks izveidota pēc promocijas darba iesniegšanas DS. Lai kvalitatīvi izvērtētu promocijas darbu, DSP nodrošina ārvalstu recenzentiem iespēju iepazīties ar promocijas darbu pilnā apmērā, kā arī iespēju pilnvērtīgi piedalīties aizstāvēšanās procedūrā. LU plāno paredzēt līdzekļus promocijas darba tulkošanai, kā arī aizstāvēšanās procedūras tulkošanai, kā arī recenzenta ceļa un uzturēšanās izdevumu segšanai, ja tas būs nepieciešams. Paredzēts, ka promocijas padome tiks sasaukta uz promocijas darba aizstāvēšanas procedūru, un to organizēs LU DS. Tiek paredzēts, ka lēmumu par grāda piešķiršanu vai atteikumu piešķirt grādu promocijas padome pieņems atklātā balsojumā, tādējādi nodrošinot gan promocijas procesa caurspīdīgumu, gan arī iespēju balsot attālināti.¹⁹ Promocijas darba vērtēšanu veiks trīs promocijas padomes locekļi - recenzenti. Katram recenzentam būs jāparaksta apliecinājums par interešu konflikta neesamību attiecībā uz grāda pretendentu un viņa promocijas darba vadītāju. Katram recenzentam būs jāsaņem individuāla recenzija, ar kuru tiek novērtēts promocijas darbs.

LU izstrādās un ieviesīs DS Recenzentu nozīmēšanas un promocijas darba izvērtēšanas procedūru. Tā paredzēs to, ka doktorants jāinformē par potenciālajiem recenzentiem pirms viņu nozīmēšanas, lai viņš/-a varētu izmantot savas tiesības izteikt pamatotu viedokli par promocijas padomes kandidātu atbilstību. DS, atbilstoši apstiprinātajai kārtībai, būs jāizvērtē izteiktais viedoklis un jālemj par to, vai tās var būt par pamatu konkrētā recenzenta vai konkrēto recenzentu maiņai. Promocijas darba zinātniskais vadītājs/-i var piedalīties aizstāvēšanā kā novērotājs/-i, viņa viedokli promocijas padome uzklausa vērtēšanas laikā, bet viņam nav balsstiesības vērtēt promocijas darbu.

---

¹⁹ Saskaņā ar Ministru kabineta 2005. gada 27. decembra noteikumiem Nr. 1001 "Zinātniskā doktora grāda piešķiršanas (promocijas) kārtība un kritēriji". Sk.: <http://m.likumi.lv/doc.php?id=124787>.

6. Reflektantu atlase, pētniecības vietu skaits un atalgojums

Uzņemšana LU DSP notiek saskaņā ar Uzņemšanas noteikumiem Latvijas Universitātē²⁰. Doktora līmeņa studiju ilgums LU tiek noteikts katrā DSP, kas ir vismaz trīs gadi pilna laika studijās. Studiju apjoms tiek mērīts kredītpunktos. Doktora līmeņa studiju ikgadējie individuālie plāni un pārskati tiek sagatavoti, doktorantam sadarbojoties ar promocijas darba zinātnisko vadītāju, un tos apstiprina NDP. Individuālie plāni, pārskati un citi studiju dokumenti tiek uzglabāti un administrēti LU noteiktā kārtībā. Doktorantu individuālo plānu izpildi kontrolē promocijas darba zinātniskais vadītājs un NDP, kas lemj par atestāciju un pārceļšanu nākamajā studiju gadā, vai arī par studiju pabeigšanu. Eksāmenu un atestācijas, kā arī to rezultātu apstrīdēšanas kārtību doktora līmeņa studijās nosaka Nolikums Doktora studijas Latvijas Universitātē²¹.

LU DS, saskaņā ar DSP noteiktajiem kritērijiem, pārskatīs, papildinās noteiktos uzņemšanas nosacījumus pie SDP licencēšanas un skaidri definēs nosacījumus un vērtēšanas kritērijus uzņemšanai DSP un organizēs uzņemšanas procesu. Saskaņā ar Zalcburgas principiem un rekomendācijām, doktorantu uzņemšanas vērtēšanas kritēriji tiks attiecināti vairāk uz pētniecības potenciālu veiksmīgi studēt DSP un ne tik daudz uz iepriekšējiem sasniegumiem. Informācija par uzņemšanu DSP tiks publicēta LU mājas lapā. Lai piesaistītu starptautiskos doktorantus visa informācija tiks publicēta arī angļu valodā.

LU DSP, sadarbībā ar DS akadēmiskajiem centriem, kas pārraudzīs konkrētas zinātņu nozares un DSP direktoriem, lems par jaunu vai papildu doktorantu vakanču izsludināšanu, kas ir saistīta ar konkrētām tēmām.

Uz visām doktorantu vakancēm tiks izsludināts atklāts konkurss, nodrošinot informāciju arī EURAXESS, kā arī informējot vietējos un starptautiskos sadarbības partnerus. Studējošo virzīšana doktora līmeņa studijām tiks veicināta maģistrantūras laikā, iesaistot maģistrantus DS studiju laikā. Tiek paredzēts, ka uzņemšanu doktorantūrā vienmēr netiks sinhronizēta ar akadēmiskā gada sākumu. DS varēs izsludināt konkursu uz noteiktu skaitu doktorantu vakanču atbilstoši akadēmiskajam studiju kalendāram. Ja doktorants tiks pieņemts darbā konkursa kārtībā iegūtā pētniecības projektā, piemēram, viņa promocijas darba zinātniskais vadītājs uzvarējis zinātnisko projektu konkursā ar garantētu doktoranta pozīciju, persona var tikt imatrikulēta DSP neatkarīgi no akadēmiskā studiju kalendāra.

Atklāta konkursa kārtībā uzņemts doktorants vienlaikus ir nevēlētā pētniecības amatā LU vai sadarbības partnera zinātniskajā institūcijā, kurā tiek izstrādāts promocijas darbs, uz noteiktu laiku. Ievērojot pasaulē vispār pieņemto praksi, ka ne doktorantus, ne zemāka līmeņa studējošos nav nepieciešams vēlēt pētniecības amatos, darba attiecības

²⁰ Uzņemšanas noteikumi Latvijas Universitātē (apstiprināts Senātā 30.05.2016., lēmums Nr. 15)

²¹ Nolikums "Doktora studijas Latvijas Universitātē" (apstiprināts Senātā 26.05.2003., lēmums Nr.169)

ar viņiem ir uz noteiktu laiku. Doktorantu ieguldījumu kopējam pētniecības personāla skaitam novērtē, atzīstot nevēlētu amatu kā daļu no pētniecības personāla.

Studiju procesa pamatā jābūt doktoranta individuālajam studiju plānam, kurā doktorantam katrā posmā (semestrī vai gadā) varētu būt atšķirīgs kredītpunktu skaits, īpaši attiecībā uz zinātniski pētniecisko darbu. Individuālo studiju plānu doktorants sagatavo sadarbībā ar promocijas darba zinātnisko vadītāju un DS, ņemot vērā DSP iespējas un sadarbības tīklus.

Tiek paredzēts, ka doktorants stāsies darba attiecībās ar LU līdz ar imatrikulāciju augstskolā. Gadījumā, ja promocijas darbs tiks izstrādāts ārpus LU, par pētniecības īstenošanu pie sadarbības partnera, partnerinstitūcijai tiks piešķirts finansējums atbilstoši noslēgtajam sadarbības līgumam. Plānots definēt LU doktoranta statusu, paredzot doktorantūrā studējošo pārstāvju kā pētniecībā nodarbinātā akadēmiskā personāla iekļaušanu visos LU iekšējās pārvaldības līmeņos dalībai lēmumu pieņemšanā.

Doktorantu tiesības un pienākumi tiks definēti rakstveida trīspusējos līgumos starp doktorantu, promocijas darba zinātnisko vadītāju un DS. SAM 8.2.2. 3. kārtas ietvaros (līdz 2023.g.) tiks noteikts doktoranta atalgojums - katrai studiju vietai paredzēts 12 000 EUR gadā trīs līdz četrus gadu studijām. Saņemot šo atalgojumu, tiek noteikts, ka doktorants vismaz 20 stundas nedēļā velta studijām un pētniecības darbam doktorantūrā. Pārējo doktoranta darba slodzes daļu plānots finansēt, nodarbinot doktorantu piesaistītajos LU un sadarbības partneru pētniecības projektos.

Nolikuma projekts par doktorantūras grantu saņēmēju atlasi iesaistei studiju vai zinātniski pētnieciskā darba veikšanā Latvijas Universitātē un pie sadarbības partneriem Eiropas Sociālā fonda (turpmāk - ESF) projektā "LU doktorantūras kapacitātes stiprināšana jaunā doktorantūras modeļa ietvarā" izstrādāts saskaņā ar darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Stiprināt augstākās izglītības institūciju akadēmisko personālu stratēģiskās specializācijas jomās" trešās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanas noteikumiem. ESF projekta "LU doktorantūras kapacitātes stiprināšana jaunā doktorantūras modeļa ietvarā" mērķis ir stiprināt augstākās izglītības institūciju akadēmisko personālu stratēģiskās specializācijas jomās, iesaistot doktorantus studiju vai zinātniski pētnieciskajā darbā LU vai projekta sadarbības partnera organizācijā vismaz 12 mēnešus, projekta ietvaros nepārsniedzot 50 procentus no pilnas darba slodzes un nodarbinot ārvalstu akadēmisko personālu. Projekta finansēšanas avoti ir ESF līdzekļi ar līdzfinansējumu 85% un valsts budžeta līdzekļi ar līdzfinansējumu 15%. LU īstenos minēto projektu ne ilgāk kā līdz 2023. gada 31. oktobrim.

Doktorantūras grantu saņēmējiem tiks noteiktas šādas prasības:

1. doktorantūras grantu jeb atlīdzību par studiju vai zinātniski pētniecisko darbu LU vai pie sadarbības partnera var piešķirt doktorantam, kurš studē pilna vai nepilna laika studijās valsts budžeta finansētā vai maksas studiju vietā jebkurā no izglītības tematiskajām grupām un zinātniskā grāda

pretendentam, kurš sekmīgi beidzis DSP, bet vēl nav aizstāvējis promocijas darbu pēc DSP absolvēšanas, vai zinātniskā grāda pretendentam, kura akadēmiskā darbība, kas veikta ārpus DSP, tiek tai pielīdzināta, ievērojot DSP paredzēto kārtību un atbilstoši Ministru kabineta noteiktajiem kritērijiem, un, kurš ir sekmīgi nokārtojis eksāmenus izraudzītajā zinātnes nozarē.

2. Doktorantam tiek nodrošināta iespēja tikt nodarbinātam projektā vismaz 12 mēnešus nepārsniedzot 0,5 slodzi, kā arī vismaz 0,25 slodzē būt nodarbinātam citā darbā, kas saistīts ar viņa pētniecības tēmu.
3. Projekta ietvaros doktorantam tiks nodrošinātas pētniecības izmaksas un izmaksas par dalību tīklošanas pasākumos.

Paziņojumu par pieteikšanos konkursam uz projekta atļūdzību gatavo Projekta administrācija publicē LU, sadarbības partneru portālos un Eiropas Komisijas portālā "Euraxess". Konkursu un tā norises laiku apstiprina ar LU rīkojumu. Pretendenti konkursam piesakās LU Informatīvajā sistēmā un iesniedz (iesniedzamie dokumentu paraugi/veidlapas pieejami LU portālā) Projekta administrācijai šādus dokumentus: iesniegumu konkursam, promocijas darba tēmas pieteikumu, CV, individuālā darba plānu, Zinātniskā grāda pretendenti pēc Nozares doktorantūras padomes (turpmāk - NDP) pieprasījuma iesniedz promocijas darba melnrakstu attiecīgajā nozarē.

Atlases kārtība nosaka, ka Projekta administrācija apkopo, izvērtē pretendentu iesniegto dokumentu atbilstību konkursa prasībām, pretendentu atbilstību statusam, pārbauda doktoranta sniegtās informācijas patiesumu sadarbībā ar LU Personālvadības departamentu, LU Studiju departamenta Projekta nodaļu un LU Zinātnes departamentu un tālāk nodod iesniegtos dokumentus zinātniskajiem sekretāriem attiecīgās NDP izvērtēšanai. NDP un zinātniskie sekretāri sadarbojas ar Projekta administrāciju un sniedz visu nepieciešamo informāciju Projekta sekmīgai realizācijai. NDP vērtēšanu veic atbilstoši Projektam izstrādātiem vērtēšanas kritērijiem un LU normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai 20 (divdesmit) darbdienu laikā. Sēdes gaita tiek protokolēta.

Zinātniskie sekretāri NDP sēdes protokolu vai tā izrakstu, kā arī aizpildītās un parakstītās vērtēšanas veidlapas kopā ar pretendentu iesniegtajiem dokumentiem atdod Projekta administrācijā.

Projekta administrācija apkopo pretendentu novērtējumus pa zinātņu nozares blokiem, sarindojot prioritārā secībā, sākot ar visvairāk punktu ieguvušo. Apkopojumu iesniedz ar LU rīkojumu izveidotajai Grantu piešķiršanas komisijai (turpmāk - Komisija) lēmuma pieņemšanai. Komisiju sasauca tās priekšsēdētājs. Komisija ir lemttiesīga, ja sēdē piedalās vismaz 2/3 tās sastāva. Lēmums tiek pieņemts ar balsu vairākumu, vienāda balsojuma gadījumā noteicošā ir Komisijas priekšsēdētāja balss. Sēdes gaitu protokolē Komisijas sekretārs. Komisija pieņem lēmumu par doktoranta nodarbināšanu saskaņā ar NDP protokolu un apstiprināto Projekta budžetu. Komisijas sekretārs vērtēšanas rezultātus

apkopo protokolā, kuru paraksta Komisijas priekšsēdētājs, un iesniedz Projekta administrācijā. Projekta administrācija saskaņā ar Komisijas lēmumu gatavo darba līgumu ar doktorantu. Projekta administrācija nodrošina Komisijas lēmuma publiskošanu LU un sadarbības partneru portālā un konkursa rezultātu paziņošanu doktorantam elektroniski. Komisijas lēmumu pretendents var apstrīdēt LU Akadēmiskajā šķīrējtiesā 1 (viena) mēneša laikā.

Viena mēneša laikā pēc konkursa rezultātu apstiprināšanas LU vai sadarbības partneris slēdz ar doktorantu darba līgumu. Projekta administrācija pirms darba līguma noslēgšanas atkārtoti pārbauda doktoranta apliecinājumā sniegtās informācijas patiesumu sadarbībā ar LU Personālvadības departamentu, LU Studiju departamenta Projekta nodaļu un LU Zinātnes departamentu. Ja Doktoranta apliecinājumā sniegtā informācija ir patiesa, LU un sadarbības partneris noslēdz darba līgumu.

Atlīdzības izmaksas kārtība paredz, ka atlīdzības apmērs par 0,5 slodzes darbu ir 805,87 EUR bruto. Papildus atlīdzībai tiek maksātas darba devēja VSOAI, kopā nepārsniedzot 1000 EUR.

Doktorants reizi mēnesī (līdz attiecīgā mēneša pēdējam datumam) iesniedz Projekta administrācijā rakstisku mēneša pārskatu par paveikto saskaņā ar apstiprināto individuālo plānu. Doktorants par 6 mēnešu periodu Projekta administrācijā iesniedz rakstisku pārskatu par paveikto, saskaņā ar apstiprināto individuālo plānu. Projekta administrācija doktorantu iesniegto pārskatu apkopojumu nodod Projekta zinātniskajiem sekretāriem, kuri iesniedz to NDP izvērtēšanai. NDP nodrošina pārskata izvērtēšanu 20 (divdesmit) darbdienu laikā no tā iesniegšanas dienas. Sēdes gaita tiek protokolēta. Doktoranta klātbūtne izvērtēšanas sēdē ir obligāta, izņemot gadījumus, kad dokumentēts attaisnojošs iemesls. Zinātniskie sekretāri NDP sēdes protokolu vai tā izrakstu, kā arī doktorantu iesniegtos dokumentus nodod Projekta administrācijā. Ja NDP vērtējums ir negatīvs, Komisiju var lemt par doktoranta izslēgšanu no Projekta un nepamatoti saņemtā finansējuma atmaksu LU un sadarbības partnerim. Negatīva vērtējuma gadījumā sēdes protokolā un pārskatā par paveikto ir jānodrošina detalizēts un argumentēts skaidrojums par radušos situāciju ar konkrētiem nosacījumiem un prasībām doktorantam tālākai darbībai Projektā. Negatīva vērtējuma vai vērtējuma ar nosacījumu gadījumā var tikt piesaistīts viens vai vairāki neatkarīgi zinātniskie eksperti, kuriem LZP ir piešķīrusi eksperta tiesības un kuri ir iekļauti LZP ekspertu datu bāzē. Eksperta atzinumu iesniedz Komisijai, kura var lemt par NDP lēmuma pārskatīšanu. Kopējais nodarbinātības periods nepārsniedz 19 mēnešus. Doktoranta saistības un atbildība nosaka, ka doktorantam, lai apgūtu doktora studiju programmu un iegūtu doktora zinātnisko grādu, doktora studiju programmas apguvei jāparedz 3 (trīs) gadi, neskaitot studiju pārtraukumus, un promocijas darba sagatavošanai un iesniegšanai publiskai aizstāvēšanai Promocijas padomē 1 (viens) gads. Doktorantam ir pienākums sniegt patiesu informāciju saistībā ar Projekta īstenošanu. Doktorants ir atbildīgs par šajā nolikumā minēto prasību izpildi. Doktorants, neizpildot noteiktās saistības, atmaksā projektā nepamatoti saņemto finansējumu LU.

Sākot 2024. gadu līdz projekta beigām - līdz 2026.gadam, DSP īstenošana, t.sk. finansiālais atbalsts doktorantu atalgojumam studiju un pētnieciskajam darbam, kā arī mobilitātei tiks piešķirts saskaņā ar valsts budžeta dotācijas apmēru un LU Senātā apstiprināto ikgadējo budžetu, kā arī atbilstoši LU un sadarbības partneru pētniecības projektu finansiālajām iespējām.

7. Doktorantu karjeras attīstība un pēcdoktorantūras pasākumi

Plānojot akadēmiskā personāla ataudzi un attīstību, būtiska ir spējīgāko doktorantu identificēšana LU DSP un viņu motivācijas veicināšana jau studiju laikā iesaistīties akadēmiskajā darbā. SAM 8.2.2. un SAM 8.2.3. projektu "LU akadēmiskā personāla attīstības plāns 2018.-2020.gadam" ietvaros veiktā aptauja liecināja par jauno zinātnieku interesi par studiju un pētniecības darbu - to kā vēlamāko savas nākotnes karjeras virzienu norādīja lielākā daļa respondentu. LU uzstādījums ir rūpēties par doktorantu iesaisti studiju darbā, tādējādi ļaujot tiem attīstīt nepieciešamās pedagoģiskās prasmes un ilgtermiņā veidoties par tādu akadēmisko personālu, kuram ir visas nepieciešamās kvalitātes, lai nodrošinātu augstvērtīgu starptautiski pieprasītu studiju programmu klāstu un kvalitāti, kā arī sekmētu pētniecības radītāju sasniegšanu.

LU ir izstrādājusi šādas prasības un atlases nosacījumus jauno doktorantu piesaistei LU akadēmiskajā darbā, kas tiks izmantoti arī DS un SAM 8.2.2. 3. kārtas projekta ietvaros:

1. DSP pēdējā kursa doktorants, kā arī Latvijas valstspiederīgais doktorants, kurš studē ārpus Latvijas akreditētā DSP vai zinātniskā grāda pretendents;
2. sekmīgi apgūts pirmajos divos/trijos studiju gados nepieciešamais kredītpunktu skaits/zinātniskā grāda pretendents - sekmīgi pabeigta doktorantūra;
3. dalība starptautiskajā zinātniskajā konferencē ar prezentāciju/ziņojumu;
4. vismaz viena zinātniskā raksta publicēšana starptautiskajā izdevumā;
5. angļu valodas prasmes vismaz C1 līmenī;
6. sekmīga promocijas eksāmena angļu valodā nokārtošana;
7. promocijas darba zinātniskā vadītāja pozitīva atsauksme par doktorantu kā potenciālu docētāju;
8. līdera iezīmes un interese par LU pētniecību un kursu docēšanu²².

Doktorantu iesaistē akadēmiskajā un zinātniskajā darbā LU balstās uz Zalcburgas principiem un rekomendācijām, kā arī Pasaules Bankas rekomendācijām, t.sk. - LU uzdevumu nodrošināt atbalstu kandidāta profesionālajai attīstībai, ņemot vērā doktorantu individuālos mērķus, motivāciju, kā arī atzīstot plašās doktora grāda ieguvēju karjeras iespējas. Doktorantu profesionālā attīstība ietver izpratni par pētniecībā iegūtajām prasmēm. Saiknes veidošana ar citām nozarēm vai sektoriem var sekmēt komunikācijas plaisas novēršanu ar potenciālajiem darba devējiem. Vienlaikus tiek ņemts vērā, ka DSP jāveicina un jāstiprina doktorantu izpratne par to, cik būtiski ir pilnveidot jauniegūtās prasmes, lai uzlabotu savas izredzes atrast darbu un veidot karjeru gan akadēmiskajā vidē, gan ārpus tās. Doktorantu sagatavošanu gan akadēmiskajai karjerai, gan karjerai ārpus akadēmiskās vides - uzņēmumos, valsts pārvaldē, pakalpojumu sektorā un izglītības sektoros, ieņemot gan ar pētniecību tieši saistītus, gan citus amatus.²³

²² Latvijas Universitātes akadēmiskā personāla attīstības pasākumu plāns 2018. - 2020.gadam, apstiprināts ar 19.06.2018. rīkojumu Nr.1/220

²³ *World Bank Support to Higher Education in Latvia. Focus on Performance. Volume 3: Academic Careers*, 2018, p. 232-3. Sk.: https://izm.gov.lv/images/izglitiba_augst/Pasaules_Banka/Vol_3_Academic_Careers.pdf.

Balstoties uz doktorantu individuālajiem mērķiem, motivāciju un karjeras iespēju apzināšanu, LU plāno pastiprināt mērķtiecīgu doktorantu karjeras attīstības plānošanu un īstenošanu, kas ietvers šādas aktivitātes:

1. doktorantu karjeras konsultēšana un atbalsts;
2. doktorantu iekļaušanas akadēmiskajā vidē sekmēšana,
3. doktorantu ievēlēšana akadēmiskos amatos;
4. studiju kursu piedāvājums profesionālo un caurviju prasmju apgūšanai un stiprināšanai (pētniecības metodes, projektu vadība, pieteikšanās pētniecības grantiem prasmes, patentu un uzņēmējdarbības prasmes, zinātnes ētika, komandas darba prasmes, komunikācijas prasmes, u.c. profesionālie kursi);
5. supervīzija sadarbībā nozares profesionāļiem;
6. mobilitāte (pētniecības projektos balstīta, sadarbības partneru aktivitātes, u.c.);
7. iesaistes veicināšana dažādos pētniecības un profesionālajos sadarbības tīklos (asociācijas, u.tml.);
8. ārvalstu pētnieku piesaiste pētniecības grupām;
9. doktorantu piesaiste pētniecības projektiem;
10. industriālo promocijas darbu izstrādes veicināšana;
11. sadarbība ar citām nozarēm komunikācijas sekmēšanai ar potenciāliem darba devējiem ārpus akadēmiskās vides;
12. atbalsts komunikācijā ar sabiedrību, zinātnes rezultātu popularizēšana.

LU, atbalstot doktorantu karjeras attīstību, pastiprinās, starpdisciplināras studijas un vispārējo prasmju attīstību, tādējādi apmierinot plašāka darba tirgus vajadzības, kā arī studējošo kā zinātnieku agrīnajos karjeras posmos lomu.

Pēcdoktorantūras pasākumi

LU ir nozīmīgi arī pēc DSP absolvēšanas un zinātniskā doktora grāda ieguves, nepazaudēt saikni ar jaunajiem zinātniekiem, iesaistot viņus LU akadēmiskajā darbā, tostarp pēcdoktorantūras pētniecības projektos.

Ārējais normatīvais regulējums nesniedz skaidru priekšstatu par pēcdoktoranta statusu, tikai to, ka jaunais zinātnieks ir persona, kura veic zinātnisko darbību un zinātnisko kvalifikāciju ieguvusi pēdējo 10 gadu laikā (Zinātniskās darbības likuma 5. panta ceturtā daļa). Pirmo reizi pēcdoktoranta statuss definēts valsts atbalsta programmā pēcdoktorantiem, kas tiek finansēta no ES fondiem: Latvijas vai ārvalsts zinātnieks, kas doktora grādu ieguvis ne agrāk kā piecus gadus (pirmajā un otrajā pētniecības pieteikumu atlases kārtā) vai ne agrāk kā 10 gadus (trešajā un turpmākajās pētniecības pieteikumu atlases kārtās) pirms pētniecības pieteikuma iesniegšanas termiņa.²⁴

---

²⁴ Sk. Ministru kabineta 2016. gada 19. janvāra noteikumi Nr. 50 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt Latvijas zinātnisko institūciju pētniecisko un inovatīvo kapacitāti un spēju piesaistīt ārējo finansējumu, ieguldot cilvēkresursos un infrastruktūrā" 1.1.1.2.

Kopš 2017.gada LU īsteno Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt Latvijas zinātnisko institūciju pētniecisko un inovatīvo kapacitāti un spēju piesaistīt ārējo finansējumu, ieguldot cilvēkresursos un infrastruktūrā" 1.1.1.2. pasākuma "Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts" 75 pētniecības pieteikumus. 2021.gadā tiks uzsākta vēl 22 pētniecības pieteikumu īstenošana. Pasākuma mērķis ir attīstīt jauno zinātnieku prasmes un palielināt zinātnisko kapacitāti, nodrošinot jauno zinātnieku karjeras uzsākšanas iespējas zinātniskajās institūcijās un pie komersantiem, kā arī pētniecības kompetenču pilnveidošanu, cilvēkresursu atjaunotni un kvalificētu speciālistu skaita pieaugumu. Aktivitātē atbalstāmi pētniecības pieteikumi, **kas sniedz ieguldījumu Latvijas viedās specializācijas stratēģijas mērķu sasniegšanā, izaugsmes prioritāšu īstenošanā vai specializācijas jomu attīstībā.** 1.1.1.2. pasākuma "Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts" ietvaros īstenoto pētījumu demarkācija, papildinātība un sinerģija atbalstāma ar ESF Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Stiprināt augstākās izglītības institūciju akadēmisko personālu stratēģiskās specializācijas jomās" mācību un prakses aktivitātēm, ERAF Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt Latvijas zinātnisko institūciju pētniecisko un inovatīvo kapacitāti un spēju piesaistīt ārējo finansējumu, ieguldot cilvēkresursos un infrastruktūrā" 1.1.1.1. pasākuma "Praktisko pētījumu atbalsts", 1.1.1.5. pasākuma "Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem pētniecībā un inovācijās", Eiropas Savienības pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" un ES programmu "Radošā Eiropa", citiem starptautiskajiem vai valsts budžeta finansētiem pētījumu vai mobilitātes projektiem.

Dalība šajos projektos nodrošina jauno zinātnieku tālāku zināšanu attīstību un prasmju izaugsmes iespējas, palielina zinātnisko kapacitāti, nodrošina jauno zinātnieku karjeras uzsākšanas iespējas zinātniskajās institūcijās un pie komersantiem, kā arī pētniecības kompetenču pilnveidošanu, cilvēkresursu atjaunotni un kvalificētu speciālistu skaita pieaugumu LU.

Latvijas Universitātē visās kārtās atbalstīto pēcdoktorantūras pētniecības projektu skaits ir 103 projekti, no kuriem uzsākti 97 projekti: 1.kārtā pieteikti ar saimniecisku darbību nesaistīti 19 fundamentālie pētījumi (no tiem apstiprināti 13) un 65 rūpnieciskie pētījumi (no tiem apstiprināti 37). 2.kārtā apstiprināti ar saimniecisku darbību nesaistīti 3 fundamentālie pētījumi un 8 rūpnieciskie pētījumi. 3.kārtā pieteikti ar saimniecisku darbību nesaistīti 9 fundamentālie pētījumi (no tiem apstiprināti 2) un 48 rūpnieciskie pētījumi (no tiem apstiprināti 17). 4.kārtā pieteikti ar saimniecisku darbību nesaistīti 14 fundamentālie pētījumi (no tiem apstiprināti 4) un 41 rūpnieciskais pētījums (no tiem apstiprināti 19). Zemais Valsts budžeta piešķirums pētniecībai rada ilgspējas un pēctecības problēmas, pašlaik pētniecības finansējums balstās "no projekta uz projektu". Finansējums nepieciešams esošo un iepriekšējo periodu projektu rezultātu uzturēšanai, atjaunotā personāla saglabāšanai, kā arī darba vietu un konkurētspējīga atalgojuma zinātnes personālam nodrošināšanai.

---

pasākuma "Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts" īstenošanas noteikumi": <https://likumi.lv/ta/id/279803-darbibas-programmas-izaugsme-un-nodarbinatiba-1-1-1-specifiska-atbalsta-merka-palielinat-latvijas-zinatnisko-instituciju>.

Latvijas akadēmiskās karjeras sistēma neparedz pēcdoktoranta statusu kā mobilitātes iespēju. Pašlaik pēcdoktorants īsteno savu projektu un veido savu grupu, nevis iekļaujas vadošā pētnieka grupā, lai pārņemtu viņa pieredzi. Atbilstoši projekta nosacījumiem, pēcdoktorantam ir zinātniskais vadītājs. Saskaņā ar Pasaules Bankas ziņojumu tas var nelabvēlīgi ietekmēt Latvijas jauno zinātnieku, kā arī ārvalstu jauno zinātnieku, kas meklē mobilitātes iespējas, izredzes starptautiska līmeņa konkursos.²⁵

LU plāno īstenot sistemātisku, apmaksātu mentoru programmu, lai risinātu augstāk minētās problēmas. Piemēram, pēcdoktorantūras projektu ietvaros jaunajam zinātniekam nepieciešams atbalsts, zinātniskais konsultants, taču līdzekļi konsultanta darba apmaksai šobrīd nav atvēlēti. Ieguldot mentoru programmā, daļēji iespējams atrisināt divas problēmsituācijas - 1) iepriekšējā perioda pēcdoktorantūras pētnieks kļūst par mentoru jaunajam pēcdoktorantam; 2) jaunais pēcdoktorants pēctecīgi pārņem pieredzi, gūst mentora sadarbības partneru kontaktus, tādējādi īsākā laika posmā spēj sasniegt pētniecības projektu rezultātus un veidot jaunas partnerības.

Viens no veidiem, kā stiprināt sadarbību starp zinātniskajām institūcijām un veidot internacionālas pētnieku grupas ir piesaistīt doktorantūras un pēcdoktorantūras studentus no ārvalstīm. Būtisks apstāklis ne tikai augstvērtīgas doktorantūras studiju programmas un pētnieku grupas LU, kas gatavas iesaistīt pēcdoktorantus savā darbībā, bet arī atbalsts ārvalstu pēcdoktorantam pārcelties uz Latviju, nodrošināt dzīves apstākļus, saņemot atbilstošu atalgojumu. Īpaši aktuāli Covid-19 radīto seku vidē, kad jauno pētnieku skaits, kas gatavi mainīt mītnes zemi varētu strauji samazināties.

LU nodrošina un turpinās nodrošināt pēcdoktorantu pētniecības projektu īstenošanu ar darba vietu un nepieciešamo infrastruktūru, tehniskajiem resursiem, pieeju globālajam tīmeklim, informācijas datu bāzēm un bibliotēku resursiem, kā arī ar nepieciešamajām konsultācijām un administratīvo atbalstu. Pēcdoktorantu nodarbinātības iespējas LU ir ne tikai projektu ietvaros, bet arī akadēmiskajos un zinātnisko darbinieku amatos, atbilstoši vakancēm.

LU redzējums ir, ka arī nākamajā plānošanas periodā būtu nepieciešamas turpināt ES finansējuma piešķiršanu doktorantūras un pēcdoktorantūras pētniecības grantiem, DS kapacitātes un sadarbības stiprināšanai, ārvalstu akadēmiskā personāla piesaistei, cilvēkresursu atjaunotnei un starptautiskai konkurētspējai, zināšanu apmaiņai, zinātnieku un doktorantu mobilitātēm, kas ļautu turpināt iesākto pētniecības virzienu attīstību, sekmētu starpdisciplināru pētījumu veikšanu, veicinātu pieredzes apmaiņas un starptautisko sadarbību, kas savukārt nodrošinātu pieredzes pārņemšanu. Tāpat, nepieciešams veicināt ES pētniecības un inovācijas programmu savstarpēju sinerģiju. Jāatbalsta pētījumi, kas virza Latvijas RIS3 specializācijas jomu attīstību un tautsaimniecības transformāciju par labu produktiem ar augstu pievienoto vērtību.

---

²⁵ *World Bank Support to Higher Education in Latvia. Focus on Performance. Volume 3: Academic Careers*, 2018, p. 178. Sk.: https://izm.gov.lv/images/izglitiba_augst/Pasaules_Banka/Vol_3_Academic_Careers.pdf.

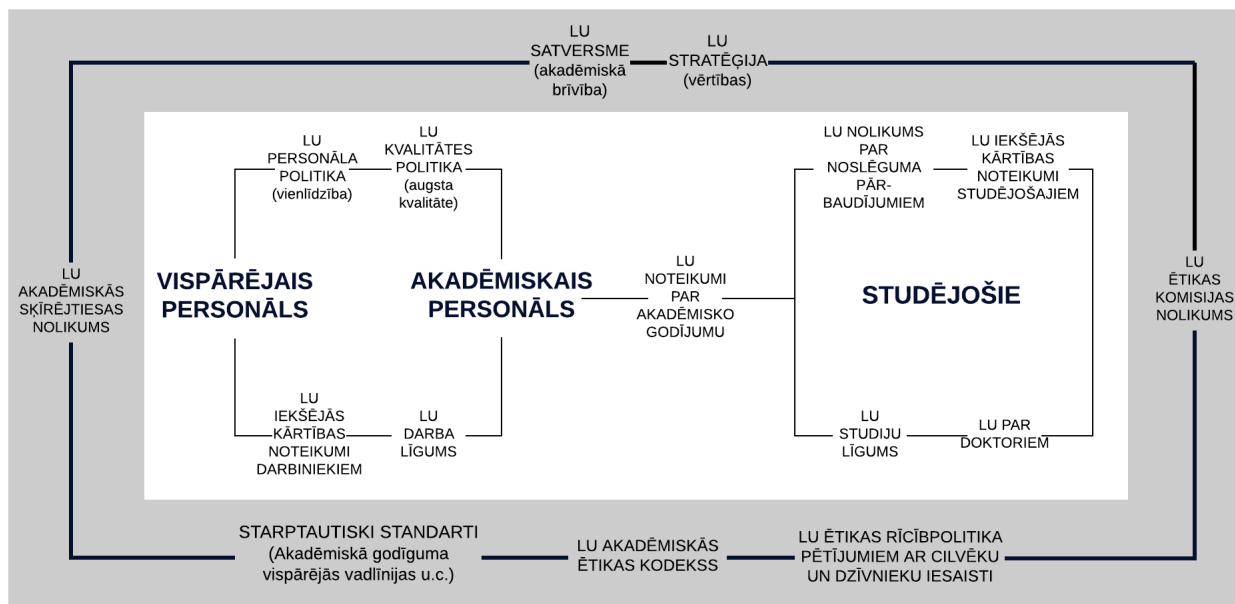

Nepieciešams atbalsts pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšanai, veicinot cilvēkkapitāla atjaunotni, atbalstot pielietojamu pētījumu īstenošanu un pētniecības rezultātu komercializāciju, veicinot starptautiskās sadarbības iespējas, kā arī sadarbību starp zinātniskajām institūcijām, industriju un augstākās izglītības institūcijām, atbalstot tehnoloģiju pārnesi, jaunu, zinātņietilpīgu produktu un tehnoloģiju izstrādi.

Lai nodrošinātu akadēmiskā personāla ataudzes pārraudzību, plānots, ka pēcdoktoratūra tiks iekļauta DS, tādējādi nodrošinot procesu pārraudzību, atbalstu iesaistei projektos, kvalifikācijas pilnveidi un atbalstu pētniecības veicināšanai un finansējuma piesaistei.

8. Akadēmiskā ētika

Studiju īstenošanā nozīmīga loma - konsekventai akadēmiskā godīguma principu ievērošanai studējošo un personāla rīcībā, nepieļaujot maldināšanu un krāpšanos, nodrošinot objektivitāti, atbildību, veicinot savstarpēju cieņu un uzticēšanos, tādējādi sekmējot Latvijas izglītības un zinātnes kvalitāti un prestižu (sk. 8.1. att.).

8.1.att. Akadēmiskā godīguma principu nodrošināšanas pārvaldība LU

LU Akadēmiskās ētikas kodekss nosaka akadēmiskās ētikas pamatprincipus, kas ir saistoši visai LU saimei, tai skaitā, doktorantiem. Noteikumi par akadēmisko godīgumu nosaka akadēmiskā godīguma pārkāpumu veidus, procesu un sekas, kas iestājas par akadēmiskajā vidē neatļautiem pārkāpumiem. Savukārt, Noteikumi par promocijas padomēm un promociju LU 42.punkts nosaka: "*darbus, kuros konstatēti zinātniskās ētikas pārkāpumi vai plaģiāts, atkārtotai izskatīšanai nepieņem.*" Tāpat minētie noteikumi paredz, ka promocijas darbam tiek veikta elektroniskā plaģiāta kontrole, kā arī, pieņemot darbu promocijai, promocijas padome pēc iepazīšanās ar to konstatē, ka *ciktāl padomei zināms, promocijas darba autors nav pieļāvis darbā viltojumus vai plaģiātu vai izdarījis citus zinātniskās ētikas pārkāpumus.* Tāpat attiecīgās zinātņu nozares doktorantam ir jāievēro LU ētikas rīcībpolitiku pētījumiem ar cilvēku un dzīvnieku iesaisti.

Visās LU DSP ir iekļauta padziļināta doktorantu izglītošana par attiecīgās nozares pētniecības ētiku. Medicīnas, dabas zinātņu, pedagogijas, komunikācijas zinātņu nozaru DSP pētniecības ētika tiek īstenota kā atsevišķs studiju kurss ar atbilstoša skaita kredītpunktiem. Uz dokumenta izstrādes brīdi notiek darbs pie Datorikas un matemātikas DSP atsevišķa kursa izstrādes "Zinātnes ētika", ko paredzēts uzsākt īstenot ar 2022./2023. akadēmisko gadu. Pēc sekmīgas kursa (vai cita kursa ietvaros) apgūtas zinātnes / pētniecības ētikas studējošie zina pētniecības ētikas pamatprincipus un prot pielietot ētikas kodeksus pētījumu plānošanā un īstenošanā, tai skaitā, prot sagatavot pieteikumu pētījumu ētikas komitejai, ja nepieciešams. Tāpat ikvienam akadēmiskā personāla pārstāvim, kas vada DSP studiju kursus ir noteikts pienākumus katra kursa sākumā

iepazīstināt studējošos ar studiju kursa prasībām, tai skaitā informēt, ka ikviena studējošā pienākums ir studēt, ievērojot akadēmisko godīgumu, un norādīt, kas ir uzskatāms par akadēmiskā un pētniecības ētikas pārkāpumu. Akadēmiskā godīguma ievērošana ir būtiska visās izglītības stadijās, jo īpaši doktora studiju laikā, ņemot vērā, ka tie ir nākamie zinātnieki, kas turpinās veidot akadēmisko un zinātnisko kultūru un nodot zināšanas tālāk. Akadēmiskās un pētniecības ētikas iekļaušana DSP tiek pārskatīta un pilnveidota, sagatavojot attiecīgo DSP iesniegumu akreditācijai. Tāpat arī katrs akadēmiskā personāla pārstāvis, kas vada attiecīgo studiju kursu, regulāri pārskata un aktualizē savu studiju kursa materiālu atbilstoši nozares aktualitātēm Latvijā un pasaulē.

DSPAP iekļauta aktivitāte LU akadēmiskās ētikas regulējuma pārskatīšanai atbilstoši ar jaunā doktorantūras modeļa ieviešanu saistītajiem grozījumiem Latvijas Republikas ārējos normatīvajos aktos.

9. Turpmākās rīcības indikatīvais plāns

Jaunā doktorantūras modeļa izstrādi LU ir plānots veikt trīs posmos, laika posmā no 2021. gada līdz 2026. gadam:

- 1. posms LU iekšējā normatīvā regulējuma pārskatīšana, pilnveide un sagatavošanās pilotprojekta “Jaunā doktorantūras modeļa ieviešana LU” īstenošanai;
- 2. posms Jaunā doktorantūras modeļa ieviešanas pilotprojekta uzsākšana, monitorings un pilnveide, t.sk. SAM 8.2.2 trešās kārtas uzsākšana;
- 3. posms Doktorantūras skolas darbības uzsākšana.

*Tabula Nr. 9.1.
Doktorantūras modeļa ieviešanas plāns*

Nr.p.k.	Aktivitātes	Izpildītājs	Laika posms, termiņš
I. posms. LU iekšējā normatīvā regulējuma pārskatīšana, pilnveide un sagatavošanās pilotprojekta “Jaunā doktorantūras modeļa ieviešana LU” īstenošanai			
1.	Doktorantūras studiju programmu attīstības plāna 2021. - 2026. gadam izstrāde un apstiprināšana	LU Prorektori	2020.gada 4. ceturksnis - 2021.gada 2. ceturksnis
2.	Doktorantūras skolas izveidošana (LU iekšējo normatīvo aktu sagatavošana, resursu nodrošinājums)		2021. gada 4. ceturksnis
2.1.	Doktorantūras nolikuma pilnveide		
2.2.	Doktorantūras skolas nolikuma pilnveide		
2.3.	Doktorantūras skolas padomes nolikuma izstrāde		
2.4.	Promocijas padomes, promocijas darba izvērtēšanas procedūras un darbu recenzentu nozīmēšanas regulējuma pilnveide		
2.5.	Promocijas darbu vadīšanas standarta izstrāde		
2.6.	Doktorantu imatrikulācijas noteikumu izstrāde. Nosacījumu un vērtēšanas kritēriju uzņemšanai DSP precizēšana		
2.7.	Doktorantūras skolas izveides apstiprināšana	Senāts	2022. gada 1. ceturksnis
II. posms. Jaunā doktorantūras modeļa ieviešanas pilotprojekta uzsākšana, monitorings un pilnveide, t.sk. SAM 8.2.2 trešās kārtas uzsākšana			
3.	SAM 8.2.2. trešās kārtas projekta uzsākšana	LU SAPP	2021.gada 3. ceturksnis - 2022.gada 3. ceturksnis
4.	Doktorantu piesaiste un imatrikulācija	LU SD	2021. gada 3. ceturksnis

Nr.p.k.	Aktivitātes	Izpildītājs	Laika posms, termiņš
5.	Doktorantūras skolas funkcionalitātes izveide atbilstoši jaunajam doktorantūras modelim	LU SAPP, LU SD	2021. gada 3. ceturksnis - 2022. gada 3. ceturksnis
5.1.	Doktorantūras kvalitātes novērtēšanas sistēmas izveide un ieviešana, tostarp DSP ikgadējās novērtēšanas kārtības izstrāde		2021. gada 3. ceturksnis - 2022. gada 3. ceturksnim
5.2.	DSP mācībspēku un promocijas darbu zinātnisko vadītāju ikgadējo pārrunu kārtības izstrāde		
5.3.	Sadarbībā ar citām augstskolām kopīga doktora studiju kvalitātes kodeksa izstrādē		
5.4.	Kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumi akadēmiskajam personālam		
6.	DSP konsolidācija un pilnveidošana, t.sk. studiju kursu pilnveide un jaunu kursu izstrāde doktorantu pamatprasmju ieguve	Prorektori	2021.gada 3. ceturksnis - 2026.gada 3. ceturksnis
7.	Ārvalstu doktorantu piesaistes pasākumu organizācija	Doktorantūras skola	Pastāvīgi
8.	Ārvalstu pasniedzēju piesaistes pasākumu organizācija		
9.	Akadēmiskās ētikas procesa pilnveide		
10.	DS sadarbības plāna ar LV un ES zinātniskajām institūcijām izstrāde; sadarbības partneru piesaiste (vietējie un starptautiskie, kā arī komercsektorā); stratēģisko partnerību iespēju apzināšana		
III.posms Doktorantūras skolas darbības uzsākšana			
11.	Atbalsts pētniecības projektu piesaistē, īstenošanā, nodrošinot doktorantu iesaisti	Administrācijas vadītājs	Pastāvīgi
12.	Doktorantu mobilitātes pasākumi	Doktorantūras skola	
13.	Doktorantu karjeras attīstība un iesaiste pēcdoktorantūras pasākumos		
14.	Pilotprojekta rezultātu izvērtējums un doktorantūras pilnveides plāna izstrāde		